

VIENTYBĖ

1886 • 96TH ANNIVERSARY YEAR • 1982

96 M. 5 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1982 M. KOVO [MARCH] 15 D.

Telephone
APplegate 7-7257

50 CENTŲ

KONGRESO REZOLIUCIJA ĮVESTI PABALTIO DIENAI

JAV Atstovų Rūmuose ir Senate pasiūlyta jungtinė rezoliucija įvesti Pabaltijo laisvės dieną. Rezoliucijoje pabrėžiama, kad Lietuva, Latvija ir Estija visada brangino religinius bei laisvės ir nepriklausomybės principus, jos buvo Tautų sąjungos nariai, jos turi savitą kultūrą, savas tradicijas, savo kalbą, skirtingą nuo rusų.

Pabrėžiama, kad Sovietų Sąjunga neteisėtai šias valstybes okupavo, naudodama jėgą prieš tų respublikų valią ir nepriklausomybės troškimą. Primenami masiniai trėmimai, prievarta primesta politinė sistema, kuri naikina demokratiją, civilines laisves ir religinę laisvę; tų valstybių gyventojams dabar atimtos pagrindinės žmogaus teisės, kurias gina JAV, todėl JAV kongresas apgailestauja, kad Sovietų Sąjunga atsisako pripažinti Pabaltijo valstybėms suverenines teises ir atmeta jų nepriklausomybės reikalavimus. Dėl to birželio 15 d. deportacijų metinėse, įvedama

Pabaltiečių laisvės diena, kaip Amerikos žmonių solidarumo simbolis, pagerbiant Pabaltijo žmonių laisvės siekimus.

JAV prezidentas prašomas kasmet paskelbti atsišaukimą, skatinantį minėti Pabaltiečių laisvės dieną. Reikia tikėtis, kad šią jungtinę rezoliuciją priėmus, prezidentas paskelbs Pabaltijo laisvės dieną.

GAUSIOS REZOLIUCIJOS MINĖJIMUOSE

Visose lietuvių kolonijose šiame krašte minint Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo dieną buvo priimtos rezoliucijos prieš Maskvos gruobuoniškumą, reiškiant padėką Reagano vyriausybei už griežtesnę politiką prieš Sovietų Sąjungą ir ginant Lietuvos teises į laisvę. Rezoliucijų tekstai pasiūsti JAV prezidentui, Valstybės sekretoriui, kongreso nariams.

Lietuviai Afganistano Dienos iškilmėse Baltuosiuose Rūmuose

Kovo 10 rytą į Baltųjų Rūmų rytų kambarį susirinko 200 svečių į Afganistano Dienos paskelbimo iškilmės. Svečių tarpe buvo 30 Europos parlamento atstovų. (Jiems vadovavo Europos parlamentarų vicepirmininkas dr. E. Kleptch). JAV kongreso narių, įvairių organizacijų ir tautinių grupių atstovų. Tarp jų nemažas skaičius buvo lietuvių: VLIK'o pirmininkas dr. Kazys Bobelis, Pasaulio L.B. pirmininkas Vytautas Kamantas, JAV L.B. ryšininkas tarptautiniams reikalams Alg. Gureckas, Pabaltijo Lygos pirmininkas Antanas Mažeika.

Lietuviams republikonams atstovavo federacijos pirm. Anatolijus Milūnas, vicepirm. Jonas Talandis, valdybos nariai: Jurgis Ramonas ir Lilija Grumulaitis. Iškilmų tvarką prižiūrėjo lietuvių kilmės specialusis asistentas prezidentui Jack Burgess.

Iškilmų pradžioje kalbėjo buvęs valstybės sekretorius William Rogers ir viceprezidentas George Bush, kuris ypač pabrėžė, jog šiandien prisimenam ne tik Afganistaną, bet ir kitas Sovietų pavergtas valstybes kaip Lietuvą, Latviją ir Estiją. Atvykus prezi-

dentui Ronald Reagan, trumpą žodį tarė Europos parlamento viceprezidentas ir jauna afganistanietė studentė, išlikusi gyva prieš du metus nuo Sovietų kulų mokyklos autobuso užpuolime. Nors ji buvo pristatyta kaip Nahid, t. y. tik pirmu vardu, dėl baimės likusiai krašte šeimai, deja, vėliau spaudoje buvo minima jos pilna pavardė. Afganistaniečių vardu ji išreiškė prezidentui padėką už prisiminimą kenčiančių afganistaniečių ir jam išteikė Afganistano vėliavą.

Prezidentas kalbėjo gan švariai. Jis pasmerkė Sovietų agresiją, pabrėžė jog derybų su Sovietais nebus jokių, kol jie nesustabdys agresijos. Taip pat prisiminė ir Pabaltijo valstybes. Pasirašant deklaraciją nuskambėjo gausūs plojimai.

Nors salės visi pasieniai buvo pilni televizijos kamerų, o salės grindys nugulusios fotografų, nesinorėjo tikėti jog tai buvo "šaudoma iš tuščio", deja televizijos žinių programos davė trumpą reportažą.

Pasibaigus iškilmėms prezidentas išskubėjo, o viceprezidentas George Bush dar su svečiais pabendra-vo. Pamates Lilija Grumulaitienę,

Nukelta į 2 psl.

TAUTOS KĖLĖJAS—MAIRONIS

DR. ALGIRDAS BUDRECKIS

MAIRONIS [1862-1932]

1982 m. birželio 28 sueina 50 metų nuo kanauninko Jono Mačiulio mirties Kaune, o spalio 21 (senuoju kalendoriu lapkričio 2 d.) sueis 120 metų nuo jo gimimo.

Kunigas Mačiulis šiandien plačiau žinomas kaip Lietuvos dainius Maironis. Iš Maironio poezijos daugiausia reikšmės turėjo ir lietuvių literatūrai teturi jo smulkūs lyriniai eilėraščiai "Pavasario Balsai" (pirmą kartą išspausdinti atskira knygute 1895 m.) ir poema "Per skausmą į garbę" (irgi 1895 m.), kurią vėliau autorius perrašė ir pavadino "Jaunąja Lietuvą" (1907 m.). "Pavasario Balsai" žavi skaitytoją savo švelnia poezija, tyliu, ramiu budesiu, kaip lietuvių liaudies dainos, ir ypač gilia tėvynės meile.

Vyriausioji Maironio lyros styga—tai Lietuva su jos praeitimi, dabartimi ir ateitimi. Daugiau nekaip pusę "Pavasario Balsų" užima tėvynė; kitomis temomis tenka vos po vieną kitą eilėraštį.

Maironio poetinė ideologija yra susiformavusi Aušros laikais, o visu savo ryškumu ir kūrybiniu pajėgumu pasireiškusi poaušrio laikotarpyje. Maironis yra išsvajotas, idealinės dvasinės, kenčiančios ir į prisikėlimą tikinčios Lietuvos poetas.

Savo laiku Maironio dainos atliko svarbią misiją, nes lietuvių tarpe kėlė pasitikėjimą savo jėgomis, skatino darbuotis tėvynės gerovei, kovoti su lietuviybės priešais. Jo eilėraščiai ir dainos skatino jaunąją kartą pamilti tėvų kalbą, mėginti dainuoti naujas dainas—ieškoti naujų poezijai kelių.

Nukelta į 3 psl.

Vienybė is published semimonthly by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybė, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Managing and Layout editor: Valerie Tysliava; Assistant: Ann Waivada; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava.

Contributing editors and writers: Mykolas Drunga, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

VIENYBEI Į ŠIMTINĘ BEKOPIANT

EDVARDAS ŠULAITIS

Pernai minėjome Vienybės 95-erių metų sukaktį. O šių metų vasario mėnesį jau atšventėme Vienybės 96-ąjį gimtadienį.

Kaip Vienybė buvo "jauna", tai sukaktis prisimindavome po ilgesnių laiko tarpų—daugiausia po 25-erių metų. O jai vis toliau žengiant į senatvę, jau pradėdame ne tik penkmečiais, bet net kasmet jos amžių prisiminti. Ypatingai dabar, kada iki laikraščio šimtmečio jau beliko tik keturi meteliai—turime pagrindo susirūpinti ir visokiais būdais stengtis, kad Vienybė sulauktų šios garbingos sukakties, kurios dar iki šiol nėra vienas lietuviškas laikraštis nei išeivijoje nei tėvynėje dar nėra minėjęs.

1982 m. Nr. 1 tilpusiame vedamajame laikraščio leidėja V. Tysliavienė nurodė sunkumus, kurie pastoja Vienybei kelia jos žygyje į šimtmetį. Tai, iš tiesų, įsidėmėtini žodžiai. Ir ne vien tik įsidėmėtini, bet ir įpareigojantieji, ypačingai mus—Vienybės bendradarbius, skaitytojus, rėmėjus, bei visus geros valios tautiečius, jaučiančius meilę lietuviškam spausdintam žodžiui ir turinčius pakankamai savigarbos—kad bent vienas lietuviškas laikraštis pasaulyje jau yra netoli savo šimtojo gimtadienio.

☆ ☆ ☆

V. Tysliavienė daugumoje kalbėjo apie finansinius sunkumus, su kuriais laikraštis susiduria. Tačiau yra ir kitokio pobūdžio sunkumų ir problemų prieš kurias Vienybė turi kovoti.

Vienybei labai pakenkė ir dar tebekenkia "moralinės" problemos—visokie prasimanymai apie laikraštį, leidėjus, redaktorius, bendradarbius. Ši šmeižtų banga prieš Vienybę pastaruoju metu gerokai susilpnėjusi, bet dar ne visai nutraukta. Kai kurie taip buvo giliai į jų moralinę klampynę įklimę, kad dabar jiems patiems, turbūt, nepatogu prisipažinti prie savo nešvarių darbų.

Tačiau Vienybei per beveik savo gyvavimo šimtmetį prie visokių šmeižtų bei niekinimų (neužtarnautų) jau buvo progų priprasti.

Štai vos tik Vienybei (tuomet Vienybei Lietuvninkų) pasirodžius, J. Šliūpo redaguotame Lietuviškame Balse buvo eiliuojama:

Ponas Paukštis bagotas, tai tik ne lietuvis
Jam gėdą daro prigimtas liežuvis;
Graži jam lenkų varna, o mūsų žirgelis
yra dėl jojo kaip niekšas daiktelis;
O niekše tu Paukšti, kad tai pamatytų
Mūsų Vytautas garsusis, kaulus išbarstytų...
Broliai lietuvninkai, tai nėra "Vienybė",
Pritinka geriausiai jai vardas "Durnybė".

Ši, lyg ir eilėraštį, parašė aušrininko Jono Šliūpo žmona Eglė, kuri vėliau Vienybės pirmąjį leidėją Paukštį būk tai už draugavimą su lenkais, nežiūrint kad pats Šliūpas buvo pradėjęs leisti laikraštį Uniją, kuris turėjo būti spausdinamas lietuvių ir lenkų kalbomis, tačiau, neradus lenkų pritarimo, ėjo tik lietuviškai, ir po 25 numerių užsidarė.

☆ ☆ ☆

Prieš Vienybės pasirodymą pats Šliūpas Lietuviškajame Balse rašė:

"Gaila yra, kad kaip girdime, išduotojas Vienybės ėsis keliais M. Tvarovskio, kuris gana ilgai sukino lietuvninkus ir vedė į lenkybę. Dar kas yra įstabiau, kad Paukštis, kaip eina gandas, prisitraukia į rėdytoją p. Bačkauską, kurs Shenandoaryje praskilbo visokiais negerais darbais, o dabar svetimą pavardę priėmęs kitur gyvena ir tariai tapti rėdytoju lietuviškos gazieta. Tegul Dievas apgina mūsų tautą nuo tokios gėdos!"

Pati Vienybė viename pirmųjų savo numerių (1886 m. kovo 24) Šliūpui atrežė:

"Da mūsų raštas nebuvo išėjęs, o jau Šliūpas pradėjo užkabinėti, tegul sėdi spakainai ir nosies nekiša, kur jam nereikia... mes nepavydim popieros ir dėl naudos brolių lietuvninkų išduodam reguliariai kas sereda, o tik už du doleriu ant metų, o ne taip kaip jisai į mėnesį sykį kavalkuose. Mūsų gazieta yra drūta ir taip drūta, kad Naujorke keli desėtkai maskoliškų vyrų vieną numerį ant susirinkimo draskė..."

Taigi atsikertant į nepagrįstą Šliūpo kaltinimą, kad Vienybė yra lenkininkų organas, Šliūpas buvo pavadintas maskolių agentu ir net Šliupovičium pravardžiuotas.

☆ ☆ ☆

Lietuviai Afganistano iškilmėse...

Atkelta iš 1 psl.

Jis ją išbučiavo ir džiaugėsi—vėl po pertraukos pamatęs. Abu geri pažįstami iš Texas rinkiminės veiklos.

Lietuvių republikonų federacijos vardu prezidentui Reagan perduotas raštas, išreiškiantis padėką už pasmerkimą agresijos Afganistane ir kartu išreiškiant viltį, kad neužilgo prezidentas galės paskelbti ir panašią Pabaltijo Laisvės dieną.

Trumpai pasižvelgus į Baltųjų Rūmų vestibulyje, svečiai skirstėsi užkandžiui, nes neužilgo reikėjo vykti į Valstybės departamentą Dean Acheson auditorijoje užsienio politikos klausimais informaciniam susirinkimui.

Cia dalyvius pasveikino ir programai vadovavo ambasadorius Gerald Helman. Apie rytų-vakarų santykius kalbėjo valstybės sekretoriaus pavaduotojas ambasadorius Walter Stoessel. Apie JAV politiką rytų Europoje kalbėjo John D. Scanlan (Deputy assistant secretary), apie JAV politiką pietų Azijoje kalbėjo Peter Constable (acting assistant secretary) ir apie JAV politiką rytų Azijoje kalbėjo amb. John H. Holdridge (assistant secretary).

Kiekvieno kalbėtojo dalyviai klausė klausimų. Reikia pasakyti, kad Pabaltijo reikalu klausimai buvo gan ryškūs. Idomu, jog kalbant apie rytų-vakarų santykius ir JAV POLITIKĄ RYTŲ Europoje, tiek kalbėtojų, tiek paklausėjų mintis užrašinėjo net du stenografai, tačiau kitose programos punktuose jie pranyko.

Reikėtų skaityti, kad tokio pobūdžio susitikimai yra labai naudingi abiem pusėms. Gaunama proga nors dalinai pažinti kaip valstybės departamentas dirba, duoda progos pažinti kai kuriuos pareigūnus ir tinkamiau pasirodžius ateities darbams.

Po šio susirinkimo dalyviai buvo pakviesti į diplomatams priėmimo kambarius vaišėms, kurių šeimininku buvo valstybės sekretoriaus pavaduotojas amb. Walter Stoessel.

Priėmimo kambariai stebino dalyvius prabanga. Čia svečiai besivaikindami turėjo progos neformaliai testuoti diskusijas su valstybės departamento pareigūnais ir su specialiuoju asistentu prezidentui Jack Burgess, kuris atitrūkęs nuo Baltųjų Rūmų rutinos, turėjo dalyvius daugiau laiko.

Washingtono lietuvių atstovai, be minėtų įvykių, aplankė ir kitas įstaigas. Lietuvių republikonų federacijos pirm. Anatolijus Milūnas ir vicepirm. Jonas Talandis, atvykę dieną anksčiau, apsilankė eilėje įstaigų. Amerikos Balso lietuvių skyriuje buvo malonu išgirsti, jog neseniai įvykęs susitikimas su sen. Charles H. Percy duoda eiga iškeltiems pageidavimams. Aplankytas

republikonų partijos centras, kuriame pasitarta su naujoju tautinių grupių direktorium dr. Barry Cilliberti, ir susipažinta su Skirma Kondratas, dirbančia partijos centrinėje įstaigoje ekonomiste. Aplankyta kongresmano Derwinskio įstaiga, ir susitikta su kongresmanu Henry J. Hyde, su kuriuo aptarta jo dalyvavimas lietuvių republikonų Illinois lygos bankete balandžio 17 d. Chicagoje. Jam bus įteiktas specialus "Laisvės" atžymėjimas už nuolatinę pagalbą mūsų reikalais. Taip pat buvo pakalbėta apie jo pasiūlytą rezoliuciją paskelbti birželio 14 Pabaltijo Diena. Apsilankyta senatoriaus Charles H. Percy įstaigoje, kur pasikalbėta su vyriausiojo asistentu Scott Cohen, išreiškiant padėką už greitą akciją kai kuriais iškeltais klausimais. Taipgi pasikalbėta Vytauto Skuodžio reikalu ir kitais klausimais.

Vėliau buvo malonu nors telefonu pasveikinti ir pasikalbėti su Lietuvos atstovu Washingtono dr. Stasiu Bačiu ir pasidalinti mintimis.

Dvi dienos Washingtono buvo ne tik įspūdingos, bet ir darbingos. Kiek teko matyti, kitos organizacijos labai aktyviai lankė įvairias įstaigas ir darė žygių lietuvių reikalais ar posėdžiavo ir aptarė ateities darbus.

Iš Federacijos Informacijos

Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba yra nusistačiusi pagyventi ryšius su skyriais bei su įvairių kolonijų lietuviams. Vėliausiu laikotarpiu Skyrių komisijos pirm. Teodoras Blinstrubas, lankydamasis St. Petersburg mieste, turėjo pasikalbėjimus su ALTO skyriaus pirm. A. Sukiū ir su kitais veikėjais.

Dėl operos "Der Freischuetz" pavadinimo

Šįmet Chicagos lietuvių operos pastatytas "Der Freischuetz" spektaklis į lietuvių kalbą buvo verčiamas "Laisvuju šauliu" ir "Taikliuoju šauliu". Šie žodžiai ne visai atitinka vokiškąjį pavadinimą.

Vokiškasis "Der Freischuetz" yra pasakų šaulys, kuris užrašė velniui savo sielą. Už tai velnias jam davė septynias kulkas ("Freikugel"), iš kurių šešios lėks ten, kur šaulys norės, o septintoji—kur velnias ją nukreips. Pasiremdamas šia pasaka, F. Kind parašė libretą, pagal kurį K. M. von Weber sukūrė šią romantišką ir labai jau vokišką operą.

Pavadinimą išversti sunku, bet "laisvasis šaulys" čia visai netinka. "Taiklusis šaulys" geriau, bet taip pat netikslu. Gal geriausia būtų versti: "Užkerėtas šaulys", "Prakeiktas šaulys", "Velnio šaulys" ar tiesiog "Saulys".

V. Zalatorius

Anais laikais lietuvių spauda buvo gausi ir įvairi. Tas pats Šliūpas buvo bandęs leisti (ar įkalbėjęs tai daryti kitus leidėjus) bei redaguoti daugelį lietuviškų laikraščių. Būta ir susikirtimų, kuriuos išlygindavo teismai.

Dauguma tų dienų laikraščių įsisteigdavo ir po metų, kitų numirdavo. Iš jų ilgiausiai išsilaikė Saulė, tačiau ji dėl savo archaiškos kalbos ir turinio užsidarė 1965 m. (įst. 1883 m.). O Vienybė, vienintelė praėjusio šimtmečio lietuviškų laikraščių, dar tebeina.

VIENYBĖ, 1982 m. kovo 15 d.

Atkelta iš 1 psl.

Patriotiniai Maironio eilėraščiai tebeturi savo reikšmės ir šiandien.

Jo dainos skambėjo ir paprastų žmonių lūpose—iš kaimo į kaimą, nuo girios ligi girios atsilepė „Kur bėga Šešupė“, „Eina garsas“, „Užtrauksim naują giesmę“ ir t. t. Maironis tapo visos tautos dainium, ir visa tauta suprato, ko jis savo poezijoje siekia—jis kėlė Lietuvą atgimti ir nusimesti svetimus varžtus, kovoti dėl laisvės ir ją laimėti. Tokie buvo ir visų susipratusių lietuvių norai. Tokiu būdu Maironio idėjos nuskambėjo jo dainose, susiliejo su atgimstančios Lietuvos siekimais. Dėl to jis tapo Lietuvos galingiausiu pranašu, kėlėju ir dainium.

Pagal Maironio patriotinę ideologiją Lietuvos naudai optimizmą palaikė tikėjimas antgamtinė pagalba („Nes Dievas aukščiausias, kurs amžiais mus plakė, pagalbos mums rėmė išties“) ir tikėjimas žmogaus pastangomis kovomis ir aukomis, žmogaus didvyriškumu. Tad Maironio poezija ir susitelkia į skatinimą: „Nebijok vargo kieto, nes be jo galingi žūvą“, „Tik į darbą greičiau, tik mylėkim karščiau, tik, vyrai, pajudinkim žemę.“

Maironio patriotiniai eilėraščiai išreikšti įvairiais motyvais. Maironis juose sukėlė jautrią tėvynės meilę.

„Miškas ir lietuvis“ yra pirmasis Maironio išspausdintas eilėraštis Aušroje 1885 m. Miškas sukelia liūdną nuotaiką, nes drauge su Lietuvos didvyriais miško tankumynais išnyko:

Miškas verkia didžiagirių: Kas mums praeitį gražintų,
Baisūs kirviai jas išskynė; Ir jos garsą ir jos galią?
Verkia Lietuva didvyrių: Kas tuos kaulus atgaivintų,
Jų neprikelia tėvynė. Kur po žemėmis išbalę?

Poetas žadina lietuvius nenustoti vilties, atsikratyti svetimybių ir prisidėti prie tautiško darbo:

Vyrai lietuviai, auštančią dieną
Mūsų nors sūnūs visgi išvys! . . .
Ginkime kalbą, žemę, jos būdą!
Stokim į darbą, kaip milžinai!
. . . Svetimą rūbą kas dar nešiotų,
Tam nusibostų galo belaukt.

„Lietuva brangi“—tai meilė tėvynei ir ja pasigėrėjimas. Čia idealizuoja-mas ir Lietuvos grožis. Kiekviena žemės pėda krauju ir prakaitu aplaistyta, bet ji ir graži:

Graži tu, mano brangi tėvyne,
Šalis, kur miega kapuos didžiavyriai:
Graži tu savo dangaus mėlyne!
Brangi: tiek vargo, kančių prityrei,

. . . Ne veltui bočiai tavę taip gynė,
Ne veltui dainiai plačiai išgyrė!

„Kur bėga Šešupė“—gražu tėvynėje—tai pagrindinė mintis, tą pati kaip „Lietuva brangi“ eilėraštyje. Tik naujieji to grožio paveikslai iškyla. Dabarties kaimas poetui artimiausias dėl lietuvių kalbos ir dėl lietuviškų dainų:

Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka,
Tai mūsų tėvynė, graži Lietuva;
Čia broliai artojai lietuviškai šneka,
Čia skamba po kaimus Birutės daina . . .

Tėvynė ir brangi, nes čia yra gausių, garbingų atsiminimų: „Trakų pilis“ buvo kadaise garsi, bet dabar jos bokštai virsta žemyn. Prisimenant pilies praeitį, eilėraštis daro mums liūdną ir gaudžią nuotaiką:

Pilie! Tu tiek amžių praleidai garsiai,
Ir tiek mums davei milžinų!
Tu Vytauto Didžio galybę matei,
Kad jojo tarp savo pulkų!
Kur tavo galia, garsi palikimais?
Kur ta senovė, brangi atminimais?

„Ant Punios kalno“—ši nauja daina, lyg senųjų vaidilų kanklių garsai, turėtų pabudinti užmirusias lietuvių širdis:

Lietuvi! Pabučiuok po kojų Lietuvi! kurs dienos didvyriams
Krauju permirkusią čia žemę! Paminklus iš akmens kali
Pagerbk kapus tėvų-herojų, Ir juos vainikais dabini,
Ir kur ainiai stiprybę semia . . . Nurausk, liūdniems tautos didvyriams
Net neužritinės be vardo
Akmens ant jų brangios duobės,
Kur šiandien kapą žagrė ardo
Dėl pelno, be tautos garbės!

Tačiau toji garsią praeitį turinti gražioji šalis kenčia priespaudą ir vargą:

Kame tas garsas, kuriuo skambėjai?
Kame galybė ir pranokėjai?
Kur tavo, Vilniau, tie spinduliai,
Kuriuos skleidei
Lietuvai, mūsų tėvynei?

Poetas ir idealizuoja senovinės Lietuvos didvyrišką kovą su plėš-riais kryžiuočiais. „Milžinų kapai“ puikiausiai pavaizduoja šias žūtbūtinės kovas:

. . . Tarp tyrų plačių . . . Sutrinko miškai,
Ne staugimas žvėrių; Lyg Perkūnas aukštai,
O ne! tai našlaitės lietuvis: Ir štai netikėtai lietuviai,
Ar verkia sūnaus Tarytum ugnis,
ar bernužio brangaus, Kad ant stogo užšvis,
Kurs jų nebegins, gal pražuves. Apraitė kryžiuočius užgriuvę.

VIENYBĖ, 1982 m. kovo 15 d.

Kokiu būdu panaikinti infliaciją?

ADV. CHARLES P. KAL

Sio krašto prezidentas yra pri-verstas ieškoti būdų infliacijai pa-naikinti. Bet jo planai turi būti žmonių patvirtinti ir prezidentu pasitikėti. Juo labiau, kad mūsų prezidentas garbingas, bet turi išlaikyti ir juomi žmonių pasitikėji-mą.

Atsimename, kad prieš mūsų prezidentą neperseniausiai įvyko atentatas. Klausimas, dėl ko tas pasikėsinimas įvyko, ar dėl jo asmens, ar dėl jo vadovavimo. Šis klausimas nebus greit išspręstas, tačiau plačioji visuomenė žino, kad prezidento gyvybė yra nuolatinia-me pavojuje. Dėl to prezidento atlyginimas neturi būti apribotas.

Trumpam laikui ejęs naudingas ir pavojingas prezidento pareigas Ge-rald Ford, kai išėjo iš Baltųjų Rūmų, buvo užtikrintas sau ir šeimai gauti 3 milijonus dolerių per metus. Kitais žodžiais tariant, ta suma teks mokėti taksų mokėto-jams 1982 m., dėl to, kad jis trumpą laiką buvo šio krašto prezi-dentu. Taigi Gerald Fordo pajamos yra nepaprastai didelės.

Turtingi pramoninkai dažnai įtraukia buvusius šio krašto prezi-dentus į vadinamus „Board of Directors“. Jie net į TV programas ir viešai žmonėms kalbas įsijungia, raštus, knygas, kad niekas jiems negalėtų pavydėti, nes jie yra to užsitarnavę.

Gerald Ford gyvena šiltam kli-mate—Palm Springs, Cal.; Vail, Colo. Colorado kalnuose stato antrą rezidenciją, vieno milijono dolerių vertės. Jis stato antrą condomini-um, Beaver Creek, irgi \$1 milio-no vertės. Jis turi teisę pristatyti sąskaitas išlaidų Federalinei val-džiai, kuri jas apmoka, pvz., kai jis keliauja pačliuromis į Vail, jam sumokama \$15.23 už gazą kai važinėji į condominium (estate) į Palm Springs, jam mokama \$2.53 už kasetę jo rekorderių.

Kol G. Fordas būna savo nuosa-vuose namuose, etiketėms ant vo-kų atspausdinti skiriama \$255.98. Ir kai grįžta atostogoms pašliuži-nėti, tarnaitės patarnavimui skiria-ma \$110.00. Ir kelionei į New Yorką į Waldorf Astoria viešbutį—\$537 už 4 naktis skaičiuojama federalinei valdžiai Mr. Fordo asis-tentui apmokėti. Ir kai sugrįžta į maudyklę (swimming pool) Califor-nijoje Fed. valdžia apmoka \$50 per mėn. ir \$60 už švaros palaikymą per mėnesį. Už golfo aikštelės kavos virėjui—\$154, o už kavos

indų komplektą—\$889, už kavos augalus (for plants)—\$2,242; už laikraščius ir žurnalus—\$1,000; iruošti kabelį TV—\$257; indų plo-vyklai įrengti—ir pataisyti židi-niui—Fireplace—\$23.09.

Buvę prezidentai visą laiką turi teisę turėti sargybą dieną ir naktį, ar jie eina pėsčiomis, važiuoja arba skrenda; o jeigu turi vaikų, ir jie saugomi iki pasieks 16 m. amžiaus.

Dabartinio prezidento alga yra \$200,000, bet iš jų turi mokėti income taksus.

Prezidento pareigos garbingos, bet kai jis savo terminą atitarnau-ja, jis tampa turtingiausiu žmo-gum. Pvz., jeigu buv. prezidentas gyventų 20 metų, tai gautų apie \$60,000. Daugelis šio krašto inte-lektų ir eilinių piliečių tą kritikuo-ja, sakydami, kad tai yra absurdas arba klaida, kad buv. prezidentas palieka multimilijonierium taksų mokėtojų sąskaiton.

Sio krašto plačioji visuomenė būtų daugiau patenkinta, o komu-nistiniai ir socialistiniai kraštai ne-turėtų progos juoktis, jeigu šis ankščiau minėtas reikalas būtų radikališkai pertvarkytas.

LITUOVOS HIMNAS

Vienybės redakcinio kolektyvo narys Juozas Kreivėnas, muzikolo-gas ir plataus muzikos archyvo savininkas, išleido mažai kam maty-tą leidinį (jis išspausdintas fotogra-finiu būdu 10 egz. tiražu), pavadintą Lietuvos Himnas.

Leidinyje telpa prof. dr. Vinco Maciūno straipsnis „Lietuvos him-no istoriniai bruožai“ (persispaus-dinta iš 1974 m. Draugo trijų numerių) ir įvairios Lietuvos Him-no muzikinės versijos, kurių gaidos brošiūroje pateikiamos. Taip pat yra ir mažlietuvių himno „Lietu-viais esame mes gimę“ gaidos mišriam chorui ir fortepionui (auto-rius St. Simkus).

Sio leidinio žadamas dar vienas—antrasis sąsiuvinys. Be to, J. Krei-vėnas dar žada išleisti ir daugiau mažatiražinių leidinių muzikine te-matika su gaidomis.

Amerikos Balso lietuviškojo padali-nio vadovas A. Petrutis turėjo pasikalbėjimus su nuvykusiais į Washingtoną dr. L. Kriaučeliūnu, inž. V. Naudžiumi, stud. R. Tričyte ir kun. J. Prunskiu. Jie papasakojo apie lietuvių veiklą išeivijoje. Tie pasikalbėjimai radijo bangomis bu-vo perduoti į Lietuvą.

Praeities idealizavimas kelia poetui norą tą praeitį prikelti iš kapų ir iš jos pasisemti įkvėpimo ir jėgų:

Aš norėčiau prikelti nors vieną senelį
Iš kapų milžinų
Ir išgirsti nors vieną, bet gyvą žodelį
Iš senųjų laikų! . . .

Sudrebėtų kapai! . . . Ne kapai didžiavyrių,
Užmigdyti tarp girių?
Tik užmirusios mūsų krūtinės be žado,
Be idėjos, be vado.

Tais aukščiau minėtais idėjiniais motyvais skamba Maironio visa lyrika. Poemose ir dramose jiems atstovauja epinės ir dramatinės asmenybės. Ju vieni yra šviesūs—Vytautas, Kęstutis, Rainys, Jadvyga, Danutė, Brazda; kiti—tamsūs—Jogaila, Raseinių Magdė ir t. t.

PIETŲ AMERIKOS LB NUTARIMAI

Pietų Amerikos Lietuvių Bendruomenių Kraštų pirmininkų suvažiavime vasario 15-16 d. Lituanikos stovykloje Sao Paulo, Brazilijoje, priimti šie nutarimai ir sveikinimai:

1. Sekantį P. Amerikos Lietuvių Kongresą šaukti 1984 m. liepos mėn. pabaigoje Venezueloje, šv. Kazimiero 500 metų sukakties proga.
2. Ateinantį P. Amerikos LB pirmininkų suvažiavimą šaukti 1983 m. Chicagoje Pasaulio Lietuvių Dienų metų;
3. Sveikina pirmąjį P. Amerikos Lietuvių Jaunimo suvažiavimą už jo politinę rezoliuciją, ginant žmogaus teises pavergtoje Lietuvoje;
4. Sveikina PLB Valdybos iniciatyvą leisti Lietuvos pagrindžio spaudą;
5. Džiaugiasi JAV ir Kanados LB rodoma iniciatyva sugyventi lietuviškų parapijų veiklą ir skatinti savo kraštų lietuvių dvasiškius bei pasauliečius aktyviau rūpintis lietuviškų parapijų išlaidų kymu.
6. Kreipiasi į Lietuvos Diplomatinės Šešė min. St. Lozoraitį, Sr. ir prašo jį rūpintis Lietuvos diplomatinės tarnybos testinimo reikalu;
7. Prašo PLB Valdybą finansuoti Sibire kentėjusios Dalios Grinkevičiūtės istorijos "Ledo pragaras" (Infierno de Hielo) išleidimą ispanų kalba;
8. Steigia Pietų Amerikos Lietuvių Informacijos Centrą, Caracas, Venezueloje. Jo tikslas yra telkti informacinę kultūrinę medžiagą apie Lietuvą ir ją keistis su visomis P. Amerikos kraštų Lietuvių Bendruomenėmis ar joms atstovaujančiomis organizacijomis. Šis Centras artimai bendradarbiaus su Lietuvių Informacijos Centru New Yorke. P. Amerikos Liet. Informacijos Centro organizavimu rūpinasi Venezuelos LB Krašto Valdyba—Vaclovas Kleiza, PLB pirm. pavaduotojas, Julius Mičiudas, ALOST (Argentinos) pirm., Jonas Tatarūnas,—BLB Valdybos pirm., kun. Jonas Giedrys, Urugvajaus L. Kultūros Draugijos pirm., dr. Vytautas Dambrava, Venezuelos LB pirm.

LIETUVIŠKOS STUDIJS

Iniciatorių grupei susidarius čia, numatoma pradėti lietuviškųjų studijų kursą, pavadintą "Lietuvių Kultūros Židinys—Lithuanian Cultural Center". Nuo kovo 13 iki gegužės 8 šeštadieniais vyks po dvi paskaitas: 1:30-2:30 val. popiet—lietuvių kalba, 2:30-3:30 val. popiet—lietuvių kultūra ir istorija. Kalbos klasėse bus vartojama knyga "Introduction to Modern Lithuanian". Paskaitos vyks lietuvių parapijos salė: 94 Bradford St., Lawrence, Mass. Instruktorius Jonas Stundza. Paskaitos vyks anglų kalba. Viskas bus iliustruojama skaidrėmis.

Kun. G. Kijauskas palaimina svečius prie vaisių stalo po koncerto Clevelande. Iš k. į deš.: R. Bublys, M. Lenkauskienė, M. Drunga, G. Kudukienė su dukra

Aleksandra, kun. G. Kijauskas, s. j., solistai Zuzana Valadkaite-de Lopez ir A. Slančiauskas. Koncertą rengė L. B. Clevelando apylinkė.

JAV LB RINKIMAI

JAV LB X-tosios Tarybos ir VI-tojo PLB Seimo atstovų rinkimai vyks gegužės 8-17 dienomis. Bus renkama 60 LB Tarybos narių ir 45-ki PLB Seimo atstovai. Krašto valdyba patvirtino Vyriausiąją Rinkimų komisiją—pirmininkas Kazys Jankūnas nariai—Emilija Jurevičienė, Vladas Audėnas, Rimas Bitėnas ir Viktoras Šeštukas. Komisijos adresas—Kazys Jankūnas, 82 Mac Artur Ave., Lodi, N. J. 07644. Telef.—(201) 472-6422.

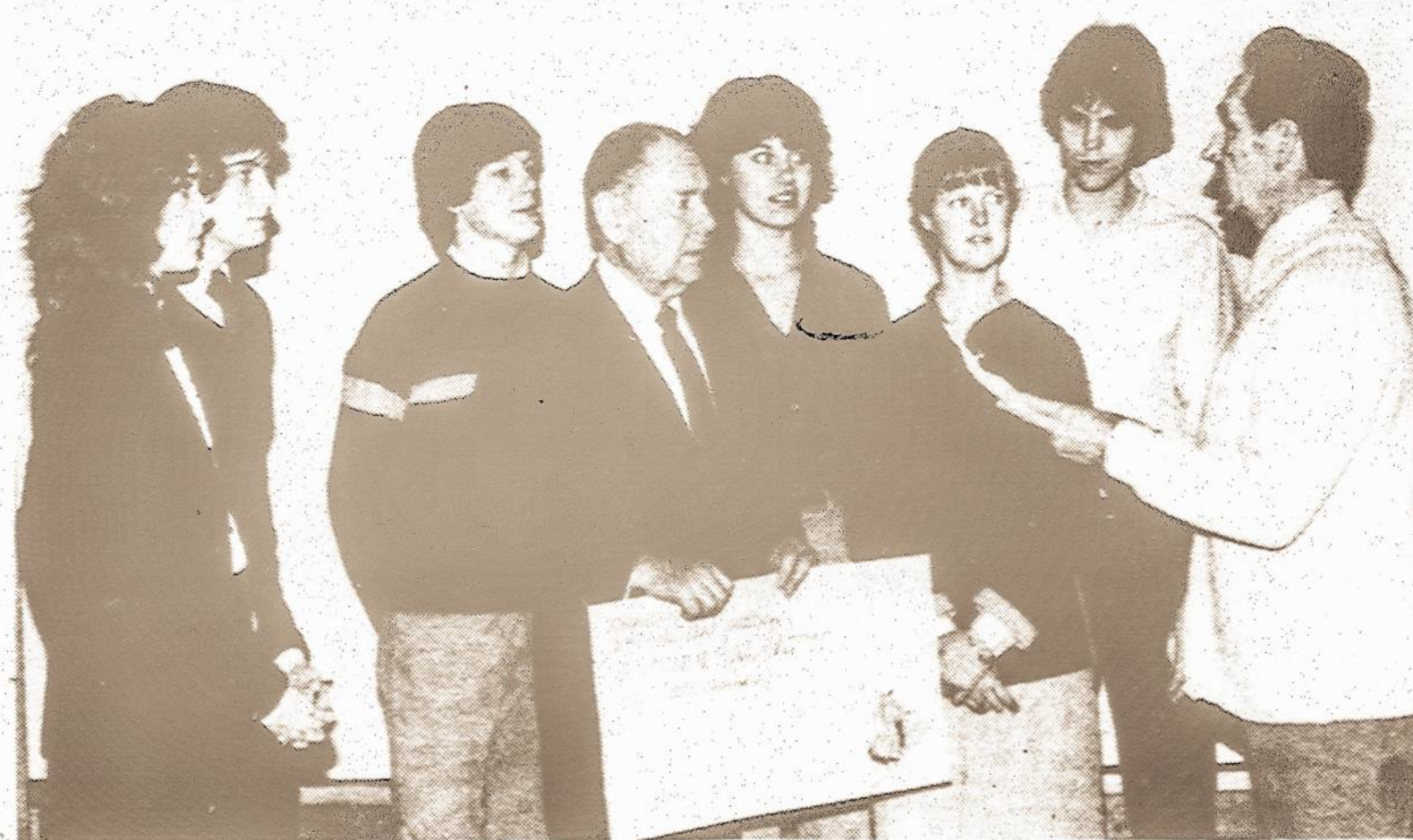
JAV LB apygardų rinkimų komisijos:

Bostono apygardos—Eligijus Šužiedėlis—pirmininkas, Stasys Eiva ir Liuda Šukienė-nariai; Connecticut—Jonas Šakalys—pirmininkas, dr. Juozas Vebra ir Antanas Leikūnas-nariai; Floridos—Stasys Vaškys—pirmininkas, Antanas Gruzdis ir Antonia Klierė-nariai; Michigan—Česlovas Staniulis—pirmininkas, Stepas Smalinskas ir Antanas Janušis-nariai; New Jersey—Jonas Švedas ir Arūnas Bitėnas-nariai; New York—Apolinaras Vebeliūnas—pirmininkas, New York—Vincas Padvarietis, Jone Pumputienė ir Vincas Dubauskas-nariai; Ohio—Antanas Rukšėnas—pirmininkas, Stasys Lazdinis ir Juozas Damušis-nariai. Pietryčių—Aleksandras Radžius—pirmininkas, Kęstutis Česonis ir Irėnėjus Krasauskas-nariai; Vakarų—Irėna Tamošaitienė—pirmininkė; Julius Raulinaitis ir Stasys Kungys-nariai; Vidurio Vakarų—Isabelė Stončienė—pirmininkė, Juozas Šlajus, Jonas Rugelis, Vytenis Šilas, Kostas Aras, Antanas Valavičius, Aleksas Smilga, Dangolė Ilgidyte ir Aleksas Jankūnas-nariai.

Dr. A. Kušlys, Šveicarijos LB pirmininkas PLB valdybai rašo, kad šiuo laiku Europos spaudoje dažnai minima Yaltos sutartis, pastebint, kad ji yra prieš tautų apsisprendimo teisę. Dr. Kušlys pataria parašyti JAV prezidentui laišką prašant, kad jis paskelbtų Yaltos sutartis negaliojančiomis. Tokį laišką taip pat reikėtų paskelbti Amerikos spaudoje.

LB Kultūros komiteto pirm. I. Bublėnė su pavaduotoju V. Mariūnu ir Lietuvių Fondo atstovu M. Drunga po Argentinos solistų koncerto Clevelande.

L. Sagys, Grandinėles vadovas, skaito padėkos laišką parašytą Grandinėles Jonui Balbatui, kuris įteikė \$1000 čekį Grandinėles skoloms sumažinti. V. Bacevičiaus nuotr.

PATVIRTINTA NAUJOJI VLIKO VALDYBA

Kovo 13 VLIK'o Valdybos 7 valandų posėdyje, Washington, D. C., pirmininkaujant dr. K. Bobeliui, VLIK'o Tarybos vasario 20 d. patvirtinta naujoji valdyba, pasiskirstė pareigomis:

Dr. Domas Krivickas—pirmininko pavaduotojas; dr. Kostas Jurgėla—vicepirmininkas Tarptautiniams ir Politiniams reikalams; dr. Elena Armanienė—Teisinė patarėja ir išdėstė; dr. Jonas A. Stiklorius—sekretorius; Vytautas Jokūbaitis—vicepirmininkas Tarporganizaciniams reikalams; dr. Jokūbas Stukas—vicepirmininkas anglų kalba spaudos ir Informacijos reikalams; Nijolė

Vaitekūnienė—vicepirmininkė Žmogaus Teisių reikalams; Inž. Liūtas Grinius ir Jonas Daugėla—Valdybos nariai.

Posėdyje, be einamųjų reikalų, daug dėmesio buvo kreipiama į Europos Parlamentą su kuriuo jau užmegsti geri santykiai. Madrido konferenciją atidėjus į vėlyvą rudėnį, nutarta paruošti atitinkamą dokumentaciją apie Sovietų Sąjungos laužomus Helsinkio susitarimo principus. Taip pat nutarta sustiprinti ir kur reikia, išlyginti tarporganizacinį bendradarbiavimą. Tarsi spaudos ir informacijos bei žmogaus teisių reikalais.

VIENYBĖ, 1982 m. kovo 15 d.

LIETUVIAI CHICAGOJE

DAILĖS PREMIJA A. VALEŠKAI

JAV LB Kultūros tarybos 1981 metų Dailės premija paskirta dailininkui Adolfui Valeškai. Paskyrimo komisiją sudarė šie Chicagoje gyvenantys dailininkai: Vanda Balukienė-pirmininkė, Giedrė Žumbakienė, Jonas Kelečius, Bronius Murinas ir Romas Mozoliauskas. Premija—1000 dol. Jos mecenatas yra Lietuvių Fondas. Premija laureatui bus įteikta Premijų šventėje balandžio 18 d. Detroite.

Dail. Valeška yra vienas ryškiausių šios srities kūrėjų ir vienas veikliausių dailės gyvenimo judintojų, moderniojo lietuvių meno raišio.

Kun. William L. Valkavičius, iš Hudson, Mass., buvo pakviestas į Notre Dame universitetą South Bend, Ind., prarasti specialų seminarą. Ta proga jis, kaip istorikas, skaistė paskaitą vasario 2 d. Lietuvių Istorijos draugijos nariams, lankė archyvus ir ieškojo medžiagos savo tolimesnėms studijoms iš lietuvių ateivių iškūrimo prieš pirmąjį karą.

Lietuvių Prekybos rūmų valdyba dabar sudaro: pirm. Julius Kuzas, pirmasis vicepirm. Ch. Macke, antrasis vicepirm. Vito Shukis, trečiasis vicepirm. Raymond Wertelka, išdin. Vincent Samaška ir sekretorius Joseph Stanaitis.

Dr. Jonas Mažeika,—dr. Prano ir Aldonos Mažeikų sūnus, Oak Lawn vietovėje, Chicagos priemiestyje, atidarė dantų gydymo kabinetą.

Dr. Jono Mažeikos kabineto adresas—4600 West 103rd Street, Oak Lawn, Ill., tel. 426-8380.

Viktoras Barauskas su Arv Connection baletu trupe, kurioje šoka jau ilgesnį laiką, kovo 5 d. iš Chicagos išvyko į New Mexico ir Texas, kur šoks gausios gastroli-niuos baletu spektaklius.

Vienybės atstovas Chicagoje Ed. Sulaitis sveikina smuikininkę Reginal Bankienę priėmimo metu Margučio patalpose. Šalia sėdi jos vyras Atis. Abu Chicagoje koncertavę smuikininkai prieš pusmetį atvykę iš Lietuvos ir apsigyvenę Toronte. Jų sėkmingą koncertą Chicagoje surengė Margučio radijo programos vedėjas P. Petrutis.

Z. Degučio nuotr.

VIENYBĖ, 1982 m. kovo 15 d.

Saulių suvažiavimas įvyks kovo 27 ir 28 Saulių namuose. Dalyvaus dalinių atstovai. Numatoma programa: šeštadienį, kovo 27 d., suvažiavimo atidarymas, po to darbo posėdžiai, vakare banketas; sekmadienį, kovo 28, pamaldos Brighton Park lietuvių katalikų bažnyčioje. Po pamaldų vyksta į Sv. Kazimiero kapines paminėti Romo Kalantos 10 metų susideginimo sukaktį.

Kompozitorius Julius Gaidelis parašė trijų veiksmų naują operą pagal Anatolijaus Kairio libretą Karalius Mindaugas. Turinys—Mindaugo noras išlaikyti vieningą valstybę ir asmeninė drama, kai jis išimylėjo į žmonos seserį. Veikale 10 charakterių. Veiklas vaizduoja 1253—63 m. laikotarpį. Įteiktas Chicagos Lietuvių Operos vadovybei susipažinti.

Sol. Dana Stankaitytė ir **Algis Grigas** iš Chicagos yra pakviesti Los Angeles Sv. Kazimiero parapijos dainuoti 29-ioje Lietuvių dienoje. Jiems akompanuos vietinė pianistė Raimonda Apeikytė. Lietuvių dienos ir koncertas įvyks birželio 20 d.

Kun. Leonas Zaremba, SJ, Jėzuitų vienuolijos provinciolas, yra išvykęs į Romą dalyvauti jėzuitų provinciolų suvažiavime. Įspūdžius ir nuotaikas papasakos.

IVERTINA LIETUVIŲ GYDYTOJŲ

Cook County Gydytojų draugijos (Chicago Medical Society) pirmininkas dr. Hamilton pranešė dr. F. Kaunui, kad jis parinktas Gydytojo-Visuomenininko kandidatu premijai (Public Service Award).

Draugijos suvažiavimas vyko kovo 12-14 d. Hilton viešbutyje. Lietuvių gydytojų sąjungai šiemet atstovauja neurologai Povilas Nausieda, Rusk Medical College, Robertas Kazanas, Hinsdale, ir Audrius Pliplys, šiuo metu gilinąs žinias Mayo klinikoje Rochester, Minnesota.

Atis ir Regina Bankai iš Toronto, kartu su chigagiečiu muziku Darius Lapinsku po jų koncerto Chicagoje. Pasirodymas įvyko vasario 28 d.

Z. Degučio nuotr.

Regina ir Atis Bankai Chicagoje

Chicagoje "Margutis" nuolat surengia gerų koncertų. Į tokių koncertų eilę vasario 28 sėkmingai įrikiavo Bankų koncertą. Tai jauni smuikininkai iš prieš pusmetį atsiradę Kanados Toronte, vyras ir žmona. Akompanavo Darius Lapinskas.

Grojo neblogos technikos reikalaujančią, populiarią ir nuotaikingą klasikinę muziką. Grojo lengvai. Atrodė, kad tik žaidžia. Iš publikos prisirinko pačių geriausių nuotaikų ir šilumos.

Lietuviškajai muzikai atstovavo tėvynainiai B. Dvarionas su E. Balsiu ir išeivis J. Gaidelis. Šie, ypač Gaidelis, norėjo koncertą ne tik juokais praleisti, bet ir pasakyti kai ką rimto. Ir ne klasikine, bet šių laikų kalba. Dėl to šiame koncerte lietuviai buvo lyg savo, lyg ne savo vietoje. Bet—be jų—būtų buvę dar liūdniau.

"Margutis" turi savo tradicijas ir publiką. "Margučiu" ir jo vedėjui P. Petručiui-linkiu ir toliau nepavargti tokius koncertus rengiant.

ARGENTINIEČIŲ LIETUVIŲ KONCERTAS

PLB rado labai vertingo darbo: organizuoja įvairių kraštų lietuvių kultūrinį bendravimą, koncertus. Prisideda ir kiti organizatoriai. Labai gražu.

Su septyniais koncertais iš Argentinos atvyko Zuzana Valadkaitė de Lopez ir Antanas Slančiauskas. Apie šiuos dainininkus jau buvo girdėti. Tai jų pasirodymas buvo laukiamas. Abu dainininkai turi neblogus balsus ir kiek ribotą mokyklą. Miela, kad tokių lietuvių Argentinoj yra.

Jų koncerto proga visgi reikia kai kurių pastabų. Jie atsivežė nevisai vykusį repertuarą. Iš nelietuviško visai nereikėjo nei mocartų nei schubertų. Reikėjo atsivežti argentiniečių muzikos. Tai būtų geriau jautęsi svečiai atvykėliai, o taip pat

ir mes. Argentina ir bendrai Pietų Amerika turi dėmesio vertos muzikos.

Su lietuviškąja koncerto dalimi irgi nebuvo linksma, nes ta programa buvo žiauriai pasenusi ir nudainuota. Reikia glaudesnio po pasaulį išsiblaškiusių lietuvių bendravimo ir pasidalinimo turimais kultūros turtais.

Dainininkai, ypač baritonas, ėmėsi gyvos austrų ir italų muzikos, bet serenadas dainavo ne kaip pavasario ir meilės svaiginami jaunuoliai, o kaip vedę vyrai, kaip senstelijusios ponios... Gal taip juos nustatė Argentinos lietuvių aplinka. Nežinia. Tik tai būtinai taisytina.

Išvada tikėtų tokia: gastroles reikėtų laikyti nepavykusiomis, jei jos nebūtų po kokių vieno ar dvejų metų pakartotos.

Solistams akompanavo Mykolas Drunga. Nepamirškime: jis akompanavo gerai. **Juozas Kreivėnas**

Argentinos lietuviai Zuzana Valadkaitė de Lopez ir Antanas Slančiauskas dainuoja Jaunimo Centro scenoje Chicagoje vasario 21 d.

Z. Degučio nuotrauka

Ziema jūsų, pavasaris—mūsų!
Iš pagrindžio šūkių Lenkijoje

PROFSAJUNGOS

Lietuvoje yra 1,8 mil. dirbančiųjų; jie praktiškai visi, įskaitant ir kolūkiečius, priklauso profsajungoms. Vasario pradžioje Vilniuje, Profsajungų kultūros rūmuose dvi dienas vyko XIII Lietuvos profsajungų suvažiavimas (prieš penkerius metus buvo XII.) Suvažiavime dalyvavo 600 delegatų, jie atstovavo 20-čiai profsajungų su 42 tūkstančiais profsajunginių vienetų. Lietuvoje profsajungos veikia gamybinio, o ne profesinio pagrindu, t. y. visų profesijų dirbantieji priklauso savo pramonės organizacijai, pvz., vaisių, daržovių ūkio ir paruošų darbuotojų profs-gai.

Suvažiavimo darbotvarkėje buvo respublikinės profs-gų tarybos ir revizijos komisijos ataskaita, ateities uždavinių aptarimas ir delegatų išrinkimas į XVII TSRS profs-gų suvažiavimą.

Tyrykčių profs-gų veikla yra ne tiek kovoti už darbininkų reikalus, kiek padėti darbdaviui—valstybei eksploatuoti darbininkus, ką gana atvirai pripažino ir pagrindiniai kalbėtojai.

Lietuvos Kp centro komiteto sveikinime, kurį perskaitė V. Kardamavičius, tarp kitko sakoma: "Jos (profsajungos) yra patikima Komunistų partijos atrama mobilizuojant kūrybines darbo žmonių pastangas mūsų Tėvynės ekonominei galiai toliau stiprinti... Svarbi profsajungų pareiga—gerinti idėjinį bei politinį darbininkų ir tarnautojų auklėjimą, stiprinti darbo ir valstybinę drausmę."

Panašiai kalbėjo ir vienas iš pagrindinių kalbėtojų suvažiavime, pirmasis kompartijos sekretorius P. Griškevičius: "Profsajungos turi mobilizuoti žmones spartuoliškam ir našiam darbui, užtikrinti didelį organizuotumą, kiekvieno darbuotojo asmeninę atsakomybę už pavestą darbo barą. Mes laukiame dar ryžtingesnės profsajungų veiklos", dėstė Griškevičius, "kovojant su darbo drausmės pažeidėjais, girtavimu ir kitais žalingais reiškiniais."

O kad aukštųjų partiečių žodžiai neitų vėjais, profsajungose darbuojasi 53 tūkstančiai partijos narių. Vietos profsajungų komitetų pirmininkų du trečdaliai yra partiečiai. Tokios masinės organizacijos "didysis brolis" nepalieka be priežiūros, tad 13-kos žmonių Tarybos prezidiume sėdi ir draugas I. Andrijanov. Prieš jį prezidiumą "saugojo" O. Burdenka.

Suvažiavimo darbe taip pat dalyvavo 2-asis Lietuvos kompartijos sekretorius N. Dybenka, Lietuvos Ministrų t-bos pirmininko pavaduotojas J. Rusenka ir visąsajunginės profs-gų centro tarybos sekretorius V. Provotorov. Disidentų nebuvo.

Profsajungos rūpinasi ir savo narių gerbūviu bei jų darbo sąlygomis. Visas Baltijos pajūrys apsta-

Siaulių miestas, kaip ir daugumas Lietuvos miestų, gerokai padidėjo, išgražėjo. Čia moderniškas viešbutis su restoranu "Siauliai".

V. Kapočiaus nuotrauka

tytas vilomis, kuriose su pigiais profsajungų keliais po kelias savaites metuose ilsisi jų nariai. Tokiose "poilsio bazėse" pernai ilsėjosi ketvirtis milijono žmonių. Dar 80 tūkstančių gydėsi sanatorijose ir poilsio namuose iš socialinio draudimo lėšų. Vaikams veikė šimtai pionierių stovyklų.

Profsajungų techninė darbo inspekcija kasmet patikrina apie pusantro tūkstančio įmonių, organizacijų ir ūkių. Pernai už aplaidumą darbo apsaugoje pinigėmis baudomis nubausta daugiau 600 asmenų, 43 darbuotojai net iš pareigų atleisti. Ne sykį profsajungos inspektoriai buvo laikinai sustabdę darbą įmonėse, kur blogos darbo sąlygos arba avariniai pastatai.

Profsajungos taip pat rūpinasi, kad darbovietėse būtų valgyklos ir vaikų lopšeliai-darželiai, kurių labai trūksta, ypač kaime.

Lietuvos Respublikinės Profesinių Sajungų Tarybos pirmininku perrinktas A. Ferensas, anksčiau buvęs Kp ck sekretorius pramonės reikalams.

1981 m. skaičiai

Paskelbti 1981 m. Lietuvos liaudies ūkio duomenys. Šių metų sausio 1-mą ten gyveno 3,473,8 tūkstančio žmonių. Darbininkų ir tarnautojų vidurinis uždarbis buvo 169 rb per mėnesį. Kolūkiečių uždarbis neskelbiamas. Pensijas ir pašalpas gauna 702 tūkstančiai žmonių, įskaitant ir kolūkiečius. Įvairiais būdais mokosi 1,2 milijono žmonių, pusė jų bendrojo lavinimosi mokyklose ir 71,3 tūkstančio aukštosiose mokyklose.

Praėjusiais metais Lietuvos pramonė pagamino produkcijos už 9 milijardus rublių, o žemės ūkis tik už 2,5 milijardo. Giriamasi, kad žemės ūkio produkcija pernai išau-

go 10%, o pramonės pusė tiek. Pramonėje, kaip ir anksčiau, sparčiau auga gamybos priemonių, t. y. mašinų, o ne vartojimo prekių gamyba.

Kauno meno turtai

Chicagoje nesenai dideliu pasisekimu praėjo P. Afrikoje gyvenusio ir kūręsio P. Domšaičio tapybos darbų paroda. Ta proga verta prisiminti, kad šio menininko darbų yra ir Kauno paveikslų galerijoje. Galerija yra M. K. Čiurlionio valstybinio dailės muziejaus filialas. Šiam muziejui dar priklauso ir paties Čiurlionio darbų muziejus, skulptūros ir vitražo galerija, keramikos muziejus ir buvusio Pažaislio vienuolyno architektūrinis ansamblis. Be Domšaičio galerijoje dar yra Kasiulio, Varno, Žmuidzinavičiaus ir visos kitos eilės žymių menininkų darbų, kaip P. Rubesno "Nukryžiuotasis", E. van de Veldės "Žiema", M. Chagallo "Kompozicija" ir kiti.

Iš buvusio Iguolos bažnyčios galerija į naujuosius rūmus perkelta 1978 m. Ją numatoma plėsti ir toliau. Per ateinančius ketverius metus bus pastatytas pastatas su 4600 kv. m. ploto pastoviai ekspozicijai. Taip pat bus įrengta ekspozicijų saugykla, restauravimo dirbtuvės, 200 vietų auditorija, kavinė ir administracinės patalpos.

Kauno paveikslų galerijai vadovauja D. Valatka.

Enciklopedija

Šiomis dienomis Amerikos skaitytojus jau pasiekė 8-asis "Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos" tomas, kuris prasideda su simbolizmo pradininku "Moreasu, Žanu" ir baigiasi su vienu Siksto koplyčios Vatikane freskų tapytoju "Pintorikjumi (Pinturichio)".

Lyginant su Bostone išleista J. Kapočiaus "Lietuvių enciklopedi-

ja", tarybinėje straipsniai yra trumpesni, originalesni ir bendrai geriau suredaguoti. Jų didžiausias trūkumas betgi yra begėdiškas visuomeninių mokslų tempimas ant rusiškai marksistinio kurpaliaus!

Atsistiktinai atvertus bostoniško tomo vieną puslapį, randame zoologiską terminą "naktišvietė", kurio tarybinėje enciklopedijoje visai nėra. Toliau abiejuose leidiniuose aprašytas augalas "naktižiedė". Tarybinėje e. po "naktižiedės" seka "Nakūrus", miestas Kenijoje, "Nakutyte, Katrė", sena komunistė, "Nakviša", augalas, "Nakvišiniai"—tų augalų šeima ir "Nakvišos", šikšnosparnių rūšis. Bostone, tame pat tarpe tėra tik yra "nakynė", "nakviša" ir "nakvišiniai". Pastarojoje aprašyme trumpesni negu tarybinėje.

«Negalima sakyti, kad tarybiniai redaktoriai visai vengtų išeičių arba juos vien neigiamai vaizduotų. Štai, pvz., idėti objektyvūs trumpi straipsniai apie architektą A. Mošinskį Brazilijoje ir apie dailininką V. Petravičių Amerikoje. Pastarajame net nurodyta, kad Petravičius iliustravęs poeto K. Bradūno "Devynias balades" 1955 m.

Enciklopedija yra tikras lietuviškųjų terminų lobynas visiems, kurie ją pasigenda, ypač tikslųjų mokslų atstovams. Tai primaloma knyga lietuviškoms redakcijoms ir visiems lietuviškai rašantiems.

Enciklopedijos vyriausiasis redaktorius doc. J. Zinkus. Tarp 7-ojo ir 8-ojo pasirodymo praėjo septyni mėnesiai. Atrodo, kad dar už poros metų visas 12 tomų komplektas bus pilnas.

"Tiesos" redaktorius Albertas Laurinčiukas, praleidęs eilę metų Amerikoje, jau senokai bando savo plunksną ir literatūroje. Prieš kiek laiko jis parašė pjesę "Paskutinis prašymas" apie pabėgėlio J. Stikliaus ir jo žmonos Mortos likimą Amerikoje. Lietuvių kino studija pagal šią propagandinę pjesę susuko filmą, pavadindama jį "Medaus mėnuo Amerikoje". Filmą rusams taip patiko, kad jį priėmė į sąjunginį ekraną.

Pagrindinius vaidmenis atlieka R. Stalilūnaite ir J. Budraitis. Filme taip pat vaidina kiti Lietuvoje labai gerai pažįstami artistai R. Adomaitis, D. Banionis, N. Lepeškaitė ir A. Masiulis.

Po Lietuvą

Klaipėdoje vasario pirmomis dienomis vėl siautė audra. Ji atginė iš Baltijos jūros į Kuršių marias didžiulius ledų luitus, kurie užbloko uostą. Buvo įstrigę keli laivai. Pereitą lapkritį didžiulė audra Klaipėdos uoste perlaužė per pusę anglų tanklaivį ir į pliažus išliejo tūkstančius tonų mazuto, kuris ir dabar tebevalomas.

Vilniuje Vilnelėje žiemos metu maudosi taip vadinami "ruoniai". Jie pasineria į ledinį vandenį keletą kartų per savaitę, o paskui, išlipę ant ledo, kūnus iki raudonumo įsitrina rankšluosčiais.

VIENYBĖ, 1982 m. kovo 15 d.

Iš iliustracijų gaunasi vaizdas, kad šių dienų Lietuvos keramika išaugo į plačiąsą meno išraiškos sritį. Nuo tradicinių kavai servizų, puodinių ir gėlėms vazų, keramika praplėtė savo laukus į skulptūras ir monumentalius sienų dekoravimo pano.

Keraminiai pano jau prieš 600 metų prieš mūsų erą buvo žinomi senojoje Persijoje, o 1937 metų tarptautinėje Paryžiaus parodoje Belgų paviljone puošė visą sieną. Labai džiugu, kad lietuviai keramikai ryžosi tęsti tą nelengvą ilgąmetę keramikos meno tradiciją, o šiai meno šakai architektai skyrė pridėramą dėmesį. Verti dėmesio ir stiklo gamybos kūriniai, kurie savo paskirtimi giminingi keramikai tačiau visai skirtingai savo technika ir medžiaga.

Suprantama, sunku aptarti kiekvieną šios šakos dalyvį, todėl mėginu juos suskirstyti grupėmis ir čia kiek apibūdinti patį kūrėją.

Iš tradicinės keramikos siužetų kaip vazų servizų ir kitų objektų norėčiau išskirti Marijos Bankauskaitės Vazą (1976) kuri savo formos paprastumu išgavo monumentalumą ir kartu grožį. Pagirtina, kad pati molio medžiaga palikta savo savybių ribose. Tomis pačiomis dorybėmis pasižymi Gražinos Degutytės-Švažienės vazelės (1973) ir dekoratyvinių indų grupė (1976). Danutės Eidukaitės, dekoratyvinių vazų grupė (1973), Elenos Tulevičiūtės-Venckuvienės, Dekoratyvinės Vazos (1974), Julijos Vyšniauskaitės, „Dviejų Vazų Grupė“ (1976), o taip pat Algirdo Lauciaus „Lipdytų Vazų komplektas“ (1978), vienintelis šioje srityje vyrų atstovas. Šis jo darbas yra skoningas ir su įtikinančia kalba, formos ir glazūrų atžvilgiu.

Esu abejingas kitų keramikų darbams, kurie stilistiniai neišlaikyti arba sukomplikuoti, dedant per daug pastangų patikti, šiose pastangose prarasdami tą auksinę tiesą-paprastumą. Šiai teisai nusiakalsta ir kita eilė keramikų, kaip Gaputytė, Daunoravičiūtė su savo vazų komplektu (1975). Autorė forsuoja, praktišką vazų paskirtį su skulptūrinėmis tendencijomis, abiejais atvejais pasilikdama pusiau kelyje. Eva Tomaš, Dekoratyvinė Vaza (1975), kurios graži žalsva glazūra raudonų glazūros plėmų beprasmiškai skaldoma.

Neaptarti keramika—kurie parodė savo sugebėjimą ir gabumus, tačiau jiems išsiskleisti, matomai, reikia daugiau pastangų ir laiko.

Kita keramikų grupė, yra tie, kurie ieškodami savo individualybės suformuoti ir būdą save išsakyti artėja prie skulptūros. Skulptūra operuodama forma per kurią šešėlių pagalba išgaunama spalva ir erdvė yra, taip pat, saistoma paprastumo.

Molis, nuo amžių skulptorų pamėgta ir naudojama medžiaga. Keramikai duoda ir ieško galimumo šiai molio medžiagai išlikti, su jos medžiaginėmis savybėmis. Šis respektas molio medžiagai keramikus natūraliai atvedė į skulptūros laukus.

Nesistebėkime, kad nupjauti ar

Knyga, kuriai įvadą parengė Laimutė Cieškaite-Brėdikienė, apžvelgia dabartinę Lietuvos taikomosios dailės dailininkų veiklą [1973-1977]. Knygos sudėtį sudaro: tekstilė, keramika, odos, stiklo, medžio ir metalo plastikos darbai.

Knyga techniškai ir meniniai gerai apipavidalinta, todėl labai mielas namų svečias.

Beveik ketvirtadalis reprodukuojamų kūrinių skirti visuomeninių pastatų interjerams. Molis, medis, linas, vilna, gintaras ir metalas yra dekoratyvinės dailės medžiagos, kuriomis šių šakų kūrėjai išsako save, savo pasaulį, savo sampratą su matomu reikiu ir individualiai išgyvenamu pasauliu. Medžiagų savybių pažinimas, jų paruoša, o taip pat technišku plonybių apvaldymas yra kiekvieno patirties, įgytų žinių ir sugebėjimų vaisius.

Knygoje taikomosios dailės darbų, toli prašoka vien amato ribas. Medžiaga, kurioje dailininkas atlieka savo kūrinių, yra tik priemonė save išsakyti. Todėl jei medžiaga apvaldo dailininką, jis atsiranda amatininko kategorijoje. Kūrėjas, savarankiškai naudoja medžiagą savoms idėjoms išreikšti, sukurdamas naujas formas. Šių naujų formų atradimas ir jų individualus apipavidalinimas yra jau grynojo meno kūrybinis įnašas.

Šioje knygoje tilpusių darbų aptarimas bus vertinamas su kiekvieno autoriaus individualiu įnašu į technikos ir kūrybos laukus.

Pradėsime nuo keramikos, kuriai leidinyje skirta 84 puslapiai su 115 iliustracijomis iš jų 18 spalvotų didelio formato.

Marija Bankauskaitė. Dekoratyvinė vaza, 1973.

nuplėšti molio luitai, sulipdomi drauge, arba prilipdomi prie kitų keraminių formų, pačią keramiką jau atpalaiduoja nuo jos praktiškosios paskirties, kartu suteikdami jai naują ir tik estetinę funkciją. Tai jau molbertiniai meno kūriniai realizuoti molyje.

Šios rūšies darbai puošia butus, prieangius, o šiltame klimate, terasas bei intymius sodo kampelius. Ši keraminė skulptūra dažniausiai paliekama natūralios, išdegto molio, spalvos. Tai Lietuvos keramikos istorijoje naujas aspektas. Tačiau, seniai praktikuojamas Europoje ir Amerikoje.

Knygoje reprezentuoti sekantys šios šakos pionieriai: Nora Blaževičiūtė, Vaza „Spaliui“ (1977), Danutė Gobyte-Daunoravičiūtė „Dekoratyvinė Keramika“ (1977), Jolanta Okalič-Kazarinaitė, „Dekoratyvinė Keramika“ (1976), Liucija Šulgaitė kompozicija „Suskaldyti Augalai“, (1979), Viktorija Karatajūtė, kompozicija „Pasveikinimas“ (1974).

Šiai grupei giminingi ir tie kera-

mikai, kurie nepabūgo jau dideliu formate panaudoti keramikos medžiagą. Tai Danutės Kondrotaitės, „Dekoratyvinė Sienelė“, Kauno Politinio Švietimo namuose. (1974) Juozo Adomonio pano „Mėtos“, kavinėje, Vilniuje (1976), Vlado Petravičiaus „Dekoratyvinė Pertvara Debreceno Restorane“, Klaipėdoje, 1978. Šis darbas vertas didesnio dėmesio, skiriasi iš kitų, kadangi čia išdegta molio medžiaga panaudota apvaliai dideliu formato skulptūrai. Meniniu atžvilgiu tai originalus su stilizacine bei ornamentalia išreiškos priemone kūrinyje. Jis, tačiau, turėtų priklausyti grynos skulptūros sektoriui. Aldonos Šaltenienės dekoratyvinis pano „Flora“, Danutės Jazgevičiūtės Jarmaličienės dekoratyvinis pano „Širvintų Centrinė Bibliotekoje“, (1977), Aldonos Visockienės ir Antano Visockio „Dekoratyvinis Pano“. Šiame pano be stilizuotų horizontaliai banguojančių reljefinių formų yra įjungti ir ritminiai apskritimai, kurie buvo jau išsukti

keramikos staklėse, suteikė kūriniui šilto naujumo.

Dėmesio vertos techniškai švariai atliktos keramikos veterano Voldemaro Manomaičio dekoratyvinės lėkštės „Gamta Motulė“ (1973) ir „Liepsnelės“ (1977), kurios liudija keramiko technikos pasigerėtinai didelį įgudimą.

Mažosios skulptūrėlės molyje ir bareljefai, kaip Nijolės Liatukaitės, Onos Kreivytės-Naruševičienės, Sofijos Samulionienės, Onos Puškoriūtės-Baliulevičienės, Elvyros Petraitienės, Violetos Staneikienės, Liucijos Šulgaitės su jos patraukliomis vazelėmis „Zydintis Laukas“, (1977), ypatingai gerai suprasta molio medžiaga „Kriauklytėse“ (1978) kurios yra daugiau nei vertos dėmesio. Aldona Ličkutė-Jusionienė reljefais horeliefais parodo savo sugebėjimą kaip skulptorė valdydama molio techniką ir atsiėkdama gerus rezultatus. Sveikintina už nuoširdų kūrybinį ieškojimą.

Minėtinos ir kitos (mano nuostabai vienos moterys), keramikės Vaidilutė Vasilauskienė, Virginija Jasiūnaitė-Juršienė ir Gražina Stunguvienė. Dėl savo dokumentalinio tikslumo ir kruopštumo Broniaus Baliulevičiaus, dekoratyviniai medaliai „Lietuvos Miestai“, skirti Vilniaus restoranui Erfurte (Rytų Vokietijoje-1976). Tikrai užsitarnauja dėmesio.

Baigiant šią apžvalgą, aptariant knygoje parodytuosius keramikos pavyzdžius, negali nesidžiaugti kokią didelę pažangą kūrybinių naujų formų ugdyme, naudojamos medžiagos savytumo išsavinime ir techniško sugebėjimo yra pasiekę šių dienų Lietuvos keramikai. Džiugu, kad Liūdo Strolio, vieno pirmųjų profesionalo keramikos meno pionieriaus, pastangos išgudant jaunąją lietuvių keramikų kartą davė tokius pasigerėtinius rezultatus.

Paminėtini keturi vyrai kurie dirba įvairiose medžiagose tai: Eugenijus Jovaiša (oda), Petras Balčius, (žalvaris), Regimantas Kavaliauskas (medis), ir Leonas Glinskis (kalta geležis). Visi savo profesijai pasirinko ne eilines medžiagas, kurioms apvaldyti reikia amatininko patirties, fizinės ištvermės ir kūrybinių išteklių. Jų darbai atlikti dideliuose formatuose, kas liudija sugebėjimą susidoroti su pasirinktą medžiagą. Džiugu, kad medžiagoms pažinti savybės šiuos vyrus suformavo gerais savų šakų kūrėjais.

(Bus daugiau)

Tauragėje surengta knygų mugė ir paroda. Su skaitytojais ten susitiko poetas V. Reimeris; jo ir kitų poetų eilės skaitė aktorai U. Nasvytytė ir V. Širka. Savo kūrybą skaitė satyrikai A. Dabulskis, R. Klusas ir A. Tamaliūnas.

Šaltininkuose, 40 km į pietus nuo Vilniaus, įvyko tradicinė Žiemos šventė. Žiūrovai stebėjo žirgų lenktynes, automobilių figūrinio vairavimo varžybas, virvės traukimą, šeimynines estafetes ir kaimo kapelos pasirodymą.

LITHUANIA AND AFRICA: SOME HISTORICAL CONNECTIONS

Did you know that the first Lithuanians ever to visit Africa were Protestant missionaries from Lithuania Minor (also called East Prussia and, at present, the Kaliningrad Region)? Indeed, the very first periodical to be printed in the Lithuanian language was a religious newsletter dealing primarily with the activities of Lutheran missions in Africa and Asia. This newsletter was published from 1832 to 1915.

There has also been some immigration from Lithuania to the "Dark Continent" over the last century or so. Most of these immigrants were Jewish, and most of them settled in South Africa. A prominent non-Jewish Lithuanian who settled at Capetown in 1949 was painter Pranas Domšaitis (1880-1965).

In 1930 geographer Kazys Pakštas explored Angola in search of a site where Lithuanians would be able to settle en masse in case their own country was once again overrun by foreign invaders. At the time that Pakštas was embarked on his African exploration, Lithuanian independence was in its heyday; but he was right in feeling that freedom and peace for Lithuania wouldn't last forever. Pakštas tried to convince the Lithuanian government to start making plans for an "alternate Lithuania" somewhere in a more quiet and off-the-beaten-track corner of the world, and he considered Angola, then a British crown colony, as a possibility. But most Lithuanians felt they wouldn't really feel at home in the tropical jungles. So when tens of thousands of them fled the Soviet onslaught in 1944, they eventually ended up in the United States, Canada, and Australia—not Angola. As it turned out, this decision (though they couldn't have known it then) saved them from what could have been an exceedingly unpleasant surprise when, in the mid 1970's, and of all the countries in vast Africa, Angola became a Soviet puppet-state with Cuban troops propping up a Marxist regime! Our Lithuanian folk, who have always seemed to get the short end of the stick historically speaking would really have been a sorry bunch then.

Not that there aren't any Lithuanians in Black Africa now. On the contrary, technicians, advisers, even artists are being sent there now from Soviet Lithuania precisely as part of the Soviet Union's African policy designed to expand Moscow's influence throughout the continent.

Meanwhile, emigre Lithuanians in the United States have tried to gain access to African delegations

at the UN with the opposite purpose in mind: to show black Africans that white Lithuanians are their brothers in the newly emerging struggle against Russian colonialism. A poetic bond between the oppression of Lithuanians and that of the blacks in Africa has been forged by author Algimantas Mackus, who lived and wrote in Chicago from 1949 until his death in 1964. African themes have also appeared in the works of other Lithuanian writers, composers, and painters.

Quite a few Lithuanian-Americans have seen Africa as Peace Corps volunteers. One of them, Maria Almenas, met and fell in love with a Lithuanian adventurer who happened to be travelling through Rhodesia at that time. That man soon became her husband; he is, of course, Dr. Kazys Kestutis Almenas, a writer of Lithuanian action novels, professor of nuclear engineering at the University of Maryland, and well-known advocate of nuclear power.

It might also be mentioned that between 1947 and 1962 former Lithuanian prime minister Ernestas Galvanauskas resided at Majunga in Madagascar, where he founded and ran a vocational school preparing students for industrial jobs and headed a major local auditing firm.

M. Dr.

Mrs. Ona Sidlauskas, mother of Kazys Sidlauskas, National President of the Lithuanian American Council, died on March 6, 1982 in Boston. She was 93 years old, a widow since 1952. She was also the mother of five daughters, four of them residing in the U. S. and one in Venezuela.

Our Caribbean cruise ended in Miami with a visit to the Lithuanian American Citizens Club. From left: Stefa Vaikutienė, Jane Kay, Mary Bilah, Demie Jonaitis and Brone Spudienė.

Fun Time!

LITHUANIANS IN THE CARIBBEAN

DEMIE JONAITIS

Conclusion

At a bookshop, Jose suggested I might be interested in a collection of short stories by Puerto Rican writers. It is a small book which I read in an hour. It is a sad and wistful little book about impoverished, illiterate but hearty-spirited Puerto Ricans. It reminded me of the oppressed Lithuanian peasants in Donelaitis' poetry.

Back in the bus again, we traveled to a hilltop. "Poor people live down there." We caught a glimpse of ramshackle huts. One of our ladies in Lord and Taylor clothes, whose grandparents had been Lithuanian peasants, declared with anger, "Look at that! They're plain lazy. They don't want to work. Now, if that land belonged to Lithuanians, they'd be on their knees, making things grow!"

A lady retorted gently, "Sometimes things don't grow, even if you get on your knees and pray."

ON TO SAMANA

In St. Thomas, the scene was much like that in Puerto Rico. The guide pointed out a new school and hospital.

"Do the new buildings mean that the economic situation in St. Thomas has been improving?"

The guide shrugged, "When they finish you off in the hospital—you know where you go."

The morning when we were bound for Samana, the cruise director assembled us all in a large salon and told us what to expect. "Samana is about 200 years behind the times. Keep that in mind. Be careful." And he added facetiously, "Don't look deep into the eyes of the children. If you do, you might never get back to the ship again."

Samana is one large vista of palm trees and hidden huts. It was a weekday but children of school age were milling around, awaiting the arriving busloads. Each child was in business for himself and carried hand-made objects to sell.

We were deposited at the Samana version of Puerto Rico's elegant shops—, a primitive shed crammed with the arts and crafts created by the natives: carved riders mounted on appealing donkeys, an assortment of trinkets, basketry, romantic ships made of shells.

We were expected to haggle:

"How much?"

"Twenty dollar."

"I give you two dollars, sir."

"Fifteen dollar!"

"Three dollars, sir!"

As time ran out, the natives accepted what they could get. Americans and their money never looked so cheap.

THE CHILDREN

Children, selling similar goods, swarmed around us. One lady who had bought herself a bargain of a sculpture became dewy-eyed and overflowed with warmth for her little salesman of an urchin. After she paid him, she said, "Now I give you an extra dollar. It's just for you. Because I like you..."

"Gimme dollar for my mama! Gimme dollar for my brother! For baby! Gimme dollar—dollar—dollar..." She fled into the bus. The children swarmed after her. They climbed up the side of the bus; they tried to touch her through the open window. The swarms of eager, hungry-eyed children were like bees seeking honey.

A jaded American tourist, well-seasoned in tourism, sneered at her as we drove off, "Lady, you paid that kid six dollars for that thing? I could've gotten it for you for a buck. They cheated you." Obviously, someone was cheated—but it was not the pleasant lady.

Biologically the Lithuanians are committing suicide in Soviet occupied Lithuania! The Soviet magazine *Tarybinė Moteris* (1981 No. 6) in an article entitled "A Child or an Automobile" (Vaikas ar automobilis) writes that the Lithuanian demographers are concerned. The birth rate has dropped to 23 births per thousand inhabitants in 1979 and still decreases. The average family is prone to raising only a single child. According to the Soviet demographer B. Uralin, in order to achieve (actually to retain) zero population growth, women should give birth to at least three children in Lithuania! It appears that Lithuanian women of child-bearing age place priorities on automobiles and refrigerators!

VIENYBĖ, March 15, 1982

MOTERYS

Ona Pocienė, plačiai žinoma New Jersey lietuvių veikėja, praeitais metais sulaukė 70 metų amžiaus. Gimtadienio proga jos dukra Gertrūda ir žentas Jay Heyman surengė iškilmingą puotą, dalyvaujant virš dviem šimtam giminių, draugų ir pažįstamų iš arti ir toli. Programai vadovavo dr. prof. Jokūbas Stukas. Prelatas J. Scharnus ta proga Pocienei įteikė popiežiaus Jono Pauliaus II Apaštališką palaiminimą.

Lietuvių Katalikių Moterų Sąjunga taip pat pagerbė Oną Pocienę už jos visuomeninę veiklą, praeitame seime išrinkdama ją garbės rė. Moterų Sąjungos 68 kuopai Pocienė priklauso nuo 1935 m. ir darbavosi įvairiose pareigose: buvo sekretore, finansų sekretore, vicepirmininke, o šiuo metu—pirmininke.

Ona Pocienė gimė Newarke, N. J., 1911 m., bet užaugo Lietuvoje. 1913 m. jos tėvai Karolis ir Uršulė Stroliai grįžo į Lietuvą tvarkyti tėvo ūkio ir ketino tuojau grįžti į Newarką. Bet išėjo kitaip. Tėvas buvo rusų suimtas kaip Amerikos šnipas, ir po poros mėnesių šeima gavo pranešimą, kad jis žuvo kare. Ona, su sesute į Ameriką sugrįžo tik 1929 m. Ona 1930 m. ištekojo už Stasio Pociaus, susilaukė dukros Gertrūdos ir dviejų sūnų—Roberto ir Mark. Vyras mirė 1961 m.

Antrojo Pas. karo metu ji vadovavo lietuvių radijo programai, darbavosi BALFe, Newarko Lietuvių Moterų klube, istojė nare į Vyčių organizaciją, Bendruomenę ir kitur. Didžiausias jos džiaugsmas, buvo kai po Antrojo Pas. karo iš tremties atsiėmė savo motiną ir jauniausiąjį brolį.

Onai Pocienei, ilgametei Vienybės skaitytojai ir rėmėjai, besitariant jos 71-erių metų gimtadieniui, linkime ilgiausių metų.

Danutė Veselka, kylanti modeliuotoja, New Yorko madų kūrėjų buvo parinkta dalyvauti ruošiamai pavasario parodai pavadintą "Be More you the fashion event of spring '82". Pirmas pasirodymas įvyko vasario 26 ir 27 dienomis. Ann Arbor-Briarwood. Kovo 5 ir 6 Novi-Twelve Oak Ma. Paroda bus ir San José, Cal., Fairfax, Va., Milwaukee, Wisc., Reno, Nevada.

VIENYBĖ, 1982 m. kovo 15 d.

Aldona Sendžikaitė, Augštesniųjų Lituanistinių Kursų Toronte studentė, laimėjo premiją rašinių konkurse tema "English—a Living Language". Balandžio 29 ji dalyvavo premijų laimėtojų pokilyje Toronte, Royal York viešbutyje. Konkursas buvo rengiamas pasauliniu mastu specialaus komiteto—Educational Committee of the English Speaking Union of the Commonwealth.

Eufemija Cibienė vadovavo Great Necko Lietuvių Bendruomenės apylinkės suruoštam Vasario 16 minėjimui vasario 20 d. Pagrindiniu kalbėtoju buvo Lietuvos skautų įkūrėjas kap. Petras Jurgėla.

NAUJA AKTORĖ

Laima Šulaitytė, gyvenanti Cicerone prie Chicago, Illinois un-to Chicagoje studentė, vaidino to universiteto studentų vaidinime—Enid Bagnold komedijoje "The Chalk Garden". Šis daug susidomėjimo susilaukęs anglų rašytojo veikalas buvo atliktas vasario 25-kovo 7 dienomis.

Prieš tai apie tris mėnesius Laima darbavosi, kaip techniška padėjėja, Perry Production (profesionalų teatro) pastatyme "Frankenstein", kurį Chicago spauda įvertino kaip vieną geriausių to laikotarpio veikalų.

Ji yra pasireiškusi ir Chicago Lietuvių Jaunimo Teatre bei kituose lietuvių scenos pasirodymuose.

Laima Šulaitytė jau antri metai universitete studijuoja dramą, dailę ir lietuvių kalbą. Veikia įvairiose lietuvių organizacijose. Yra Moksleivių ateitininkų Sąjungos centro valdybos narė.

Ramutė Kemežaitė, PLJS atstovė Pietų Amerikoje, išbuvusi ten penkias savaites, grįžo į Chicago. Būdama Brazilijoje, vadovavo Pietų Amerikos jaunimo suvažiavimui—stovyklai. Uruguajuje padėjo suorganizuoti lietuvių Kultūros draugijos Jaunimo sąjungą, kurios pirmininkas yra Antanas Šleivys. Argentinoje padėjo paruošti planus pirmajai ALJS stovyklai, kuri bus kovo 26-28 Stovyklos tikslas—pasiruošti penktajam PLJS kongresui. R. Kemežaitė tuo reikalu visur turėjo posėdžių ir pasitarimų.

Prof. dr. Birutė Ciplyauskaitė, [kairėje] ispanų literatūros žinovė, po savo paskaitos apie nusivylusias moteris 19-to amžiaus literatūroje, Jaunimo Centro kavinėje Chicagoje. Paskaita įvyko vasario 12 d. vakare ir sutraukė apie 150 žmonių. Ją surengė Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Chicago klubas, kuriam pirmininkauja M. Marcinkienė. Su paskaitininke kalbasi sol. Laima Stepaitytė.

Z. Degučio nuotr.

Marija J. Norušytė, biostatistikos mokslų daktarė, tyrinėtoja ir Chicago universiteto profesorė, paruošė mokslinę knygą "Basis Statistics and Operations, SPSS Introductory Guide". Veikalas pagrįstas tyrinėjimais, apskaičiavimais ir daugeliu skaičių, taikomas specialistams ir tą sritį studijuojantiems.

Dr. Aleksandra Merker kovo 7 buvo pakviesta skaityti savo poezijos Passaic County kolegijos pavelslų galerijoje Paterson, N. J. Jos vienas eilėraštis bus išspausdintas Footwork žurnale. Eilėraštis "My Daffodil has Dust Inside" bus išspausdintas poezijos antologijoje "Our Twentieth Century's Greatest Poems". Knyga pasirodys balandžio mėnesį. Kovo 13 išvyko dviejų savičių atostogų į N. Caroliną ir Atlantą, Ga., apžiūrės gamtos muzejus.

Loreta Stončiūtė, veikli Chicago jaunimo organizacijose lietuvaite, priimta į Illinois universiteto odontologijos mokyklą.

Toronto, Ont., Lietuvių Katalikių Moterų S-gos Prisikėlimo parapijos skyrius balandžio 25 rengia popietę politiniam kaliniam ir jų šeimoms Lietuvoje šelpti. Programoje—poetas Bernardas Brazdžionis.

Jūratė Balsytė vadovaus madų parodai, gegužės 2, sekmadienį, 2 v. popiet Kultūros Židiny. Bus demonstruojami įvairūs drabužiai, pačių siūti, megzti. Taip pat bus parodyti ir ateinančių metų drabužiai.

Mirė Ona Šidlauskienė—ALTO pirmininko motina

Dr. Kazio Šidlausko, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininko, motina Ona Jakevičiūtė-Šidlauskienė, gavusi širdies priepuolį, kovo 6 d. mirė Bostono ligoninėje, sulaukusi 93 m. amžiaus.

Velionė buvo gimusi 1888 m. rugsėjo 1 d. Lauckaimio kaime, Vilkaviškio aps., ūkininko šeimoje. Ištekęs už Silvestro Šidlausko gyveno Gutkaimyje, Kybartų valsčiuje, kur šeima turėjo ūkį. Lietuvą užplūstant okupantams bolševikams, Šidlauskai pasitraukė į vakarus. Gyveno Rottenbergo, Augsburgio stovyklose. Į JAV atvyko 1949 m. gruodžio mėnesį ir apsigyveno Bostone. Praslinkus trejetui metų, 1952 m. mirė Silvestras Šidlauskas. Našlė Ona Šidlauskienė gyveno pas savo jauniausią dukterį Bostone, žiemomis nuvykdama į Floridą. Paskutiniu laikotarpiu nemažai buvo kentėjusi lūžus klubo kaului. Palaidota Bostone kovo 9 d.

Velionė išaugino gausią šeimą: sūnų dr. Kazį Šidlauską ir penkias dukteris: Oną Radauskienę, dabar gyvenančią Bostone, Jūzė Jakubėnienę, Los Angeles, Mariją Gorodickienę—gyv. Valencijos mieste, Venecueloje, Elena Dambriūnienę, gyv. Washingtono apylinkėse, Česlavą Aleksionienę, gyv. Bostone.

Dėl motinos mirties Amerikos Lietuvių Taryba reiškia nuoširdžią užuojautą savo pirmininkui dr. K. Šidlauskui ir velionės dukterims.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS
VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

SUSIRINKIMAI SPORTO REIKALAIŠ CHICAGOJE

Vasario 27 Chicago Jaunimo Centre įvyko du susirinkimai, kuriuose buvo svarstomi lietuvių sporto klausimai. Vienas jų lietuvių Vid. Vakarų sporto apygardą ir jos reikalus, o kitas—jau platesnės reikšmės—ruošiamąsias Pasaulio lietuvių sporto žaidynes 1983 m. Chicagoje.

Vid. Vakarų sporto apygardos suvažiavime atstovauti 9 klubai iš: Chicago, Cicero, Detroito ir Clevelando. Į jį susirinko apie 30 asmenų, kurių tarpe nemaža atstovų iš Clevelando. Atsisakius iš Vid. Vakarų apygardos vadovo pareigų chigagiečiui Zigmui Žiupsniui, apygardos vadovybei sudaryti pasiėmė clevelandiečiai, kurie žadėjo vadovą pristatyti kiek vėliau.

Nutarta suruošti apygardines krepšinio ir tinklinio pirmenybes Chicagoje kovo 27-28 d. Jas praves ASK Lituanica.

Suvažiavime dalyvavo ir sporto sąjungos valdybos nariai su jos pirmininku Valdu Adamkumi priekyje. Čia buvo pristatyti ir naujai į centro valdybą paskirti nariai—amžiumi jauniausias V. Čyvas iš Clevelando ir vyriausias—Br. Keturakis.

Suvažiavimui pirmininkavo V. Jokūbaitis iš Clevelando, sekretoriavo Br. Keturakis iš Milwaukee, Wis. Taip pat dalyvavo ir rengiamos Lietuvių Sporto Istorijos redaktoriaus Pranas Mickevičius iš Milwaukee.

APIE PASAULIO ŽAIDYNES

Po trumpos pertraukos toje pačioje vietoje vyko artėjančių Pasaulio Lietuvių sporto žaidynių reikalų pasitarimas. Žaidynės, kaip jau buvo skelbta, vyks 1983 m. birželio pabaigoje ir liepos pradžioje Chicagoje, kartu su Pasaulio Lietuvių Seimu bei kitais įvykiais.

Šių žaidynių organizacinio komiteto pirmininkas Valdas Adamkus savo pranešime nušvietė gana tamsią šių žaidynių padėtį. Iki šių dienų dar nėra išryškėję—ar bus

galima gauti reikiamas patalpas Illinois universitete Chicagoje, kur vyks dauguma kitų Pasaulio Lietuvių Dienų įvykių. Taip pat pranešė, jog šios šventės pagrindinis komitetas pareiškęs, jog sportininkai patys turės rinktis lėšas savo žaidynėms, nors buvo susitarta kitaip. Dėl to nutarta aiškintis, o jeigu nepavyktų susitarti—nebūtų prasmės šias sporto žaidynes vykdyti. Kilo nemažos diskusijos šiuo reikalu, kuriuose pasisakyta, jog pagrindiniai šventės rengėjai turėtų paisyti pirminio susitarimo.

Sporto šventė, dalyvaujant rytinio Amerikos pakraščio lietuviams, latviams ir estams, įvyksta kovo 27-28 d. Tinklinio, krepšinio ir šachmatų žaidynės bus Kultūros židinyje. Pradžią kovo 27 d., šeštadienį, 9 val. ryto. Baigminės rungtynės bus kovo 28 d., sekmadienį. Pradžią taip pat 9 val. Šeštadienį 9 val. vakare apatinėje salėje bus jaunimo šokiai, grojant Stasio Janušo vadovaujamam orkestrui. Visą rengia Lietuvių Atletų Klubas.

Krepšinio rungtynės vyko praėjusį sekmadienį, kovo 14, Kultūros Židinyje. Rungėsi Lietuvių Atletų Klubu jaunių ir vyrų komandos su New Jersey latvių komandomis. Abi rungtynės laimėjo lietuviai. Jauniai laimėjo 66:37, vyrų grupė 58:50.

Ričardas Šimkus, iškilusis Krepšinio žaidėjas kuris žaidžia centro puolėju už Princeton, (N. J.) universitetą, šių rungtynių metu susilaužė koją ir daugiau šiame sezone negali žaisti.

New Yorko lietuvių žvejų ir medžiotojų klubo ARAS metiniam susirinkime išrinkta nauja valdyba: pirmininku Vytautas Alksninis, nariais—Zen. Jurs, Vanda Vebeliūnienė, Algis Česnavičius, Kęstas Nemickas, Bronius Nemickas, Vitalis Bartys. Klubu pirm. Vyt. Alksninis.

Zigmą Žiupsnį, buvusį Vid. Vakarų sporto apygardos pirmininką, kalba šios apygardos sporto darbuotojų suvažiavime Chicagoje. Žiupsnis, ilgalaikis šios apygardos pirmininkas, dar yra PLB valdybos nariu sporto reikalams. Dešinėje matomas Br. Keturakis. Z. Degučio nuotr.

Vitas Gerulaitis baigmėj [finale] laimėjo svarbias teniso rungtynes Belgijoje 4-6, 7-6, 6-2 Jaunasis švedas Wilander gerai laikėsi tik du pirmuosius setus.

Los Angeles, Cal.

Vasario 16-ji los angeliečių buvo atšvęsta iškiliai. Pamadose ir minėjime dalyvavo daug žmonių. Pagrindinis kalbėtojas buvo dr. K. Eringis neseniai pasitraukęs iš okup. Lietuvos. Lietuvos laisvės kovai aukų surinkta rekordinis skaičius—\$12,600.00. Minėjimą rengė Altas, Vlikas ir Bendruomenė. Kiekvienas aukojo pagal pasirinkimą. Stambiausias aukotojas buvo p. Sinkys iš Santa Monica, aukavęs \$1050.00.

Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje kovo 14 Lietuvos atstovybės namams Washington, D. C. atremontuoti įvykęs renginys davė \$5000.00 aukų. Gražią ir turiningą kalbą pasakė Vilius Bražėnas, iš Floridos. Šį renginį rengė Los Angeles centrinės organizacijos Vlikas, Bendruomenė ir Altas.

Ateitininkų Šeimos šventė įvyksta balandžio 18, sekmadienį, 10:30 val. jų Mišios ir po to parapijos viršutinėje salėje pobūvis ir pasivaišinimas.

Kazys ir Stasė Griciai Santa Monica, Cal. vasario 17 šventė savo vedybinio gyvenimo 40 metų sukaktį. Tą dieną Šv. Kazimiero bažnyčioje buvo atlaikytos Šv. Mišios, kuriose dalyvavo sukaustuvininkai ir jų vaikai su šeimomis.

Vasario 20 Griciai šią savo sukaktį paminėjo draugų tarpe, tautinių namų salėje, dalyvaujant šimtams kviestinių svečių. Šeimininkai su savo vaikais visus maloniai priėmė ir pavaišino.

Griciai yra veiklūs mūsų kolonijos nariai, išmokslinę ir išauginę lietuviškoje dvasioje sūnų ir dukrą. Ir jie yra sukūrę lietuviškas šeimas. Rimvydas vedė Dalią Butkevičiutę, o Birutė ištekojo už dr. Sigito Babušio. Juodu augina du sūnus.

Mirė Hermanas Tumas vasario 17, sulaukęs 82-m. amžiaus, teisininkas, žymus Mažosios Lietuvos veikėjas. Vasario 19 kaip liuteronas-evangelikas buvo palaidotas Glendale, Cal. Forest Lawn kapuose, dalyvaujant tik šeimai. Liko žmona dr. E. Tumienė ir sūnus Vidūnas.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDEJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir patikrinti kainas

BOSTON, MASS.

EDUARDO MEILAS KALBA VASARIO 16 MINĖJIME

Vasario 16 minėjime Worcester lietuvių radijo programos vedėjas Eduardas Meilas buvo pagrindinis kalbėtojas.

Jis prisiminė Lietuvos praeitį, o apie dabartį kalbėdamas, jis sakė:

"Vasario 16-tosios minėjimai neturi būti tik dejonės prie mirusiųjų kapo, bet paskatinimas atlikti išpareigojimus dabartyje ir tose sąlygose, kurios dabar yra pavergta krašte ir svetimos žemės. Ši šventė turi būti mūsų kūryba gyvai tautai, išsklaidyti ir Tėvynėje suspaustai vergijos pančių. Kūryba tautai turi išsiskleisti visuotinė prasme—visuomenine veikla, ideologinių pasiruošimų, jaunosios kartos švietimu ir auklėjimu, Lietuvos ir lietuvių nesutepto vardo išsaugojimu viešumoje.

Lietuva, buvusi nepriklausoma, nėra tik ta žemė, kurioje kadaise kūrė ir valstybiškai tvarkėsi lietuvių tautos dalis, bet yra visi lietuviai, kurie nešioja savyje Lietuvos dalelę ir meilę savo žmonėms, savo praeičiai, nori dirbti dabartyje ir kurti ateitį". . .

Šiandien minėjimo tikslas yra pažadinti visus vieningam darbui. Ne žodžiams apie vienybę, ne tuštiems nutarimams, bet darbams, kurie užtikrintų ateičiai kūrybą, pajėgas kovai už laisvės idealus ir pastangas lietuviškos dvasios perdavimui, kad Nepriklausomybės

Eduardas Meilas

Aktas Sovietų Sąjungos Sumindžiotas greičiau atgimtų . . .

Jis kvietė visus lietuvius į talką jaunimui: "Jaunimas nori dirbti lietuviškoje veikloje, bet tik jam reikia padėti. Tād, padėkite jam, nekritikuokite mūs, jei kartais padarome kokias klaidas. Mes visi iš klaidų mokomės.

Dabartinis išeivijos lietuvių jaunimas yra Tautos atžalynas, antros ar trečios kartos lietuvių vaikai. Jie turės perimti tą lietuviškos išlaikymo darbą iš tų, kurie jau nepajėgia, yra pavargę ar iškeliauja į amžinybę.

Išeivijos jaunimas jau dabar kalba ateityje kalbės už lietuvių, gyvenančius pavergtoje Lietuvoje, kurie laukia kad mes už juos kalbėtume, nes jų lūpos yra užčiauptos."

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. Winter Garden svetainės, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogomis. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

KASA

LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. (212) 441-6799

Geriausios sąlygos taupyti ir skolintis lietuviškoj įstaigoj, kur kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios įstaigų apdrausta iki 100,000 dolerių.

ČIA DUODAMI ŠIE PATARNAVIMAI:

9% UŽ PAPRASTAS TAUPOMĄSIAS SĄSKAITAS,
12% UŽ SHARE CERTIFICATES 500 DOL. SUMOMIS,
14.8% UŽ IRA PENSIJOS INDĖLIUS.

Aukščiausi Money Market Certificates procentai už 5,000 arba 10,000 dol. sertifikatus.

"All-Savers" sertifikatai 1 metams su laisvomis nuo mokesčių palūkanomis.

Paskolos—"mortgičiai"—čekių keitimai—pensijos čekių indėliai ir t. t.

VISI INDĖLIAI VALDŽIOS ĮSTAIGŲ APDRAUSTI
IKI 100,000 DOL.

KASOS darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro kasdien,
o penktadieniais ir šeštadieniais nuo 9 iki 5 val. p. p.

Visi patarnavimai KASOJE lietuvių ir anglų kalbomis.

LAISVĖS VARPAS TIK FM BANGOMIS

Nuo 1981 lapkričio 15 Laisvės Varpas perdavė sekmadieniais radijo programas. Viena jų buvo 9-10 val. ryto iš radijo stoties WCAV—FM banga 98, o kita 12:10—1 val. iš stoties WBET—AM banga 1460. Pirmoji programa buvo vien lietuvių kalba, o antrąją—pusiau angliškai. Angliškai buvo perduodama tuoj po radijo stoties perduotų pasaulinių ir vietinių žinių, tad jos klausėsi ir amerikiečių. Bet surišta su didelėmis išlaidomis. Buvo manyta, kad viena tų programų galėtų perimti kuri nors organizacija ar tam reikalui sudarytas komitetas. Pasirodė, kad neįmanoma. Nepasitvirtino viltys, kad rytinės programos apmokėjimui susidarys reikalingas skaičius šimtininkų. Per du mėnesius atsirado tik 13 šimtininkų, jų tarpe nebuvo nė vienos lietuvių organizacijos.

Vasario 28 programos vedėjas Petras Viščinis pranešė, kad abi programos sujungiamos. Sujungta programa perduodama iš WCAV radijo stoties FM banga 98, 9-10 val. ryto.

Programa "Televizija Lietuviam", sukurta Bostono Lietuvių Teleradiofilmininkų (Garso Bangų) kolektyvo, bus rodoma kovo 28, sekmadienį, 3 val. popiet So. Bostono Lietuvių Piliiečių D-jos salėj. Jaunus ir senus kviečia Bostono aukštesniosios lituanistinės mokyklos komitetas.

Baltų D-jos koncertas įvyks balandžio 18 First and Second Church salėj Bostone.

Laisvės Varpo pavasarinis renginys balandžio 25 Lietuvių Pil. D-jos salėj, So. Bostone.

Motinos dienos minėjimas Tautinės S-gos namuose, So. Bostone, gegužės 2.

DERMATOLOGIST
J. BARAL, M. D.
245 E. 63rd St., NYC
Tel. 355-2828

All Skin Diseases
and VD Treated
Hair Transplants
Medicare Honored
By Appt. Only

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona,
pyragai vedybiniais ir kitokiems
pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE

RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS

LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEwey 4-5136

VIENYBĖ

TORONTO VYRAI NEW YORKE

Laisvės Žiburio radijas bent du kartu į metus surengia didesnio masto koncertus-balius, dažniausiai Kultūros židinyje, Brooklyne. Šį pavasarį tradicinis Laisvės Žiburio koncertas ir balius įvyks šeštadienį, balandžio-April 17 d. Kultūros židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Koncerto programą atliks Toronto vyrų choras "Aras", kuriam vadovauja žinomas solistas, muzikas Vaclovas Verikaitis. Taip pat atvyksta Chicagos operos solistas Algis Grigas.

"Arą" sudaro arti 50 vyrų grupė, tad nesistebėsim, jei balandžio 17 sudrėbės Kultūros židinio sienos!

Po koncerto bus šokiai, visose Kultūros židinio salėse valgių ir gėrimų bufetai, veiks išlaimėjimai. Bet svarbiausia, Laisvės Žiburio koncertuose atsilanko daugybė žmonių, ir juose geriausia proga sutikti senus draugus, o taip pat pamatyti naujų veidų.

Koncerto pradžia 7 val. punktualiai. Įėjimo auka—\$8.00. Bilietus galima iš anksto nusipirkti pas platintojus, arba tiesiog Laisvės žiburio raštinėje. Siųskite atitinkamai sumai čekį ir sau adresuotą, su pašto ženklu voka, Lithuanian Radio Club, 217-25 54 Ave., Bayside, N. Y. 11364. Dėl informacijų galima skambinti radijo direktoriui Romui Keziui 212-229-9134. Radijo vadovybė kviečia New Yorko ir apylinkių visuomenę gausiai atsilankyti.

Agis Salpukas, kurio rašinius dažnai tenka skaityti New York Times, yra ne tik gabus žurnalistas, bet ir dailininkas. 12-oje New Yorko parodoje jis dalyvavo su trim paveikslais.

Liudas Stukas, iš Hillside, N. J., vasario 21 d. dalyvavo vyčių su-ruoštime Vasario 16 minėjime Athol, Mass. Jis vadovavo himnų giedojimui salėje, o per pamaldas vargonavo ir giedojo solo.

Stepo Zobarsko vadovaujama Man-nyland Books knygų leidykla jau antra laida išleido dr. J. Pajaujo knygą "Soviet Genocide in Lithuania". Knygos pasisekimas didelis. Daugumas perka ją padovanoti savo draugams amerikiečiams.

Sunkiai susirgo dr. Kęstutis Valiūnas, buvęs VLIKO pirmininkas, dabar VLIKO Garbės pirmininkas. Jam ligoninė padaryta tulžies ope-racija. Linkim greit sustiprėti.

Filmas apie Ant. Smetoną, pirmąjį ir ketvirtąjį Lietuvos respublikos prezidentą, bus rodomas kovo 28 d., sekmadienį, tuojau po pamaldų, Apreiškimo parapijos žemutinėje salėje. Kalbės iš Hartfordo atvykęs Pijus J. Nasvytis. Filmų rody-mą rengia ir visus kviečia New Yorko neolituantai, ramovėnai ir birutietės.

Viktoro Ralio vadovaujamas Apreiškimo parapijos choras Verbų sekmadienį, balandžio 4 d., bažnyčioje atliks Brahms'o ir Verdi Re-quiem ištraukas. Vargonais palydės ir solo gros Elizabetho lietuvių šv. Petro ir Povilo bažnyčios var-gonininkas Matas Jatkauskas.

Vytautas Alksninis pirmininkavo Lietuvių bankinio kooperatyvo Ka-sos susirinkime kovo 14 d. Kultū-ros židinyje. Pranešimus padarė Zenonas Jurys, Laima Lileikienė, Algis Šilbajoris ir banko pirminin-kas Vytautas Vebeliūnas. Dalyvavo apie 100 narių. Iš viso narių esama apie 600.

Marija Akelienė, anksčiau gyvenu-si Brooklyne, iš Floridos buvo atvykusi aplankyti savo sūnaus Petro, kuris sunkiai serga ir gydo-mas ligoninėje Manhattane. Akelie-nė yra Bronės Spūdienės sesuo.

Ona Juozėnienė buvo nuskridusi į Palm Beach, Floridą, kur aplankė savo pažįstamus.

Chicagietiai E. Butėnas ir R. Jelionytė, rodę VI-osios tautinių šokių šventės savo skaidrių montažą su pritaikyta muzika Kultūros židinyje vasario 27 d. S. Narkėliūnaitės nuotr.

Idomi filmų popietė New Yorke

Vasario 22 Kultūros židinyje Brooklyne rodyta filmų ir skaidrių. Surengė Lietuvių Tautodailės In-stituto New Yorko skyrius. Parodė Algimanto Kezio SJ spalvotą garsi-nę filmą apie 6-ąją Tautinių Šokių Šventę 1980 m. liepos Chicagoje. Po filmo sekė spalvotų skaidrių montažas. Jas nufotografavo ir su muzika pritaikė jauni ir gabūs fotografai E. Butėnas ir R. Jeliony-tė.

Filmas buvo įdomus. Reikia pri-pažinti, kad filme įrekorduotas gra-žus ir daug darbo ir pinigų kašta-vęs įvykis, pasilieka ilgam laikui kaip prisiminimas (visada gyvas), ir kaip Amerikos lietuvių gajumo įrodymas.

Šokiui pasibaigus ir muzikos gar-sui nuaidėjus uždaro stadiono pa-talpose, per filmos juostą sutelkta-sis iš visos Amerikos ir užjūrio jaunimas—dar ilgai ilgai šoko... Koncertai, kalbos, ilgos kalbos, kaip tas dūmas, pakilęs į orą, išnyksta...

Labai gaila, kad šis parengimas nebuvo kaip reikiant išgarsintas. Buvo per mažai publikos, ypač senimo, kuris turėjo jį paremti.

Jaunimo buvo daugiausia. Tas jau įrodo filmo ir skaidrių reikšmę. Jaunimas pasišventusiai renginį ruošė. Buvo įdomu dabar save ir savo visą grupę pamatyti, žygiuo-jančią ir šokančią stadione, matyti tą milžinišką vieningai šokančią banguojančią spalvotą jaunimo ma-sę. O tas vaizdas, kiekvienos šokių grupės vardas ir ilgame plakate vietovė, kuteno širdį:

E. Butėno ir R. Jelionytės skaid-rių montažas buvo įdomus ir jaudi-nantis. Keli šimtai skaidrių beveik akimirkom tirpimo efektais sekė vienas po kito lydimi pritaiktos muzikos, daugiausia tų pačių lietu-viškųjų šokių, gaivinančia dvasia.

Už šio filmų popiečio surengimą, nuostolingą surengimą, reikia pa-sveikinti Lietuvių Tautodailės In-stituto New Yorko skyrių. Šešto-sios šokių šventės komitetas turėtų prisidėti prie nuostolių atlyginimo. Jų pareiga, kad šis filmas ir skaid-rės aplankytų kiekvieną vietovę, iš kurios jaunimas dalyvavo. Tuo bus bent dalinai atsidėkota ir dvasia atgaivinta kitiems žygiams:

Ar tik dažnai pasikartojantys koncertai, ilgų kalbų programos, vaišės tesudaro kultūrinius paren-gimus?...

Post Scriptum: Po šio renginio prisimenama 1964 m. New Yorko Pasaulinė paroda. Prisimenamas tas lietuvių komitetas, vadovautas prof. dr. Jokūbo Stuko, kuris rūpi-nosi, kad lietuviai keltų Lietuvos vardą, jau nebeturint Lietuvos paviljono, nei Lietuvai nesant lais-vai. Komitetas gavo leidimą su-ruošti Lietuvių Dieną. Buvo suor-ganizuoti chorų ir šokių daliniai. Komitetas nepamiršo filmuoti šios Lietuvių Dienos. Diena pasitai-kė labai graži, stadionas po atviru dangum ir idealus filmavimui ir fotografavimui.

Buvo matyti filmininkų filmuo-jančių, bet filmo nėra. Komitetas pasamdė latvius (ignorodami lie-tuvius) ir net sumokėjo tūkstantį dolerių. Tada dideli pinigai. Jeigu filmas būtų, tai jis būtų nemažiau efektingas už tą Chicagoje paruoš-tą. Tada ir dabar būtų likęs doku-mentas iš Amerikos praeities veik-las.

K. M.

VIENYBĖ, 1982 m. kovo 15 d.

Dalis svečių Vienybėje įvykusiame SLA Pildomosios Tarybos ir vienybiečių susitikime, paminint Vienybės 95-uosius ir pradedant 96-uosius metus. Iš k. į d.: Algirdas Budreckis, red. Jonas Valaitis, kaimynė Ona Juozėnienė, Laisvės žiburio radijo vedėjas Romas

Kezys, Vienybės leidejas Juozas N. Tysliava, SLA prez. Povilas P. Dargis, SLA Pild. Tarybos išdo globėja Christine Austin ir SLA viceprez. Aleksandras Chaplikas.

S. Narkėliūnaitės nuotr.